

**A
NAGYKÁROLYI REFORMÁTUS
EGYHÁZMEGYE**

1928. évi május hó 3-ik napján
és
1928. évi november hó 15-ik napján
Nagykárolyban tartott

**RENDES KÖZGYÜLÉSEINEK
JEGYZŐKÖNYVE**

KIADTA :
GÖNCZY SÁNDOR
EGYHÁZMEGYEI LELKÉSZI FŐJEGYZŐ.

*Nyomatott Róth és Komáromy könyvnyomdájában
Cerei — Nagykároly, 1929.*

A BIHARI REF. ESPERESI HIVATAL	
Erkezett: 1929. jún. 23.	
Iktatószám: 481.	Melléklet: -

**A
NAGYKÁROLYI REFORMÁTUS
EGYHÁZMEGYE**

**1928. évi május hó 3-ik napján
Nagykárolyban tartott**

RENDES KÖZGYÜLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

KIADTA :
GÖNCZY SÁNDOR
EGYHÁZMEGYEI LELEKESZI FŐJEGYZŐ.

*Nyomatott Róth és Komáromy könyvnyomdájában
Carei—Nagykároly, 1929.*

INDEX

1928. máj. 3-ik jegyzőkönyvhöz.

6. sz. b) Kaplony, Dobra, Géres alapokból elköltött összegről kötelezvényt állítsanak ki. c) egyházak jövőben csak a törvényes formák betartásával vehetnek kölcsönt alapjaikból e) alapok jövedelmét felhasználni nem szabad
7. b) évenként kétszer egyházmegyei közgyűlések alkal-mával belmisziói nap tartandó. c) Belmissiói körök negyedévenként értekezletet tartsanak, működésükről jelentést tegyenek. 16. sz. Kárunkra reverzálist adott egy-háztagok egyházunkban nem hirdethetők, nem eskethetők, egyházi tisztséget nem viselhetnek

1928. nov. 15-ik jegyzőkönyvhöz.

25. sz. a) tanítóknak legalább az egyházkerület által megállapított minimális fizetést adják. 37. sz. berei lelkészi föld egyház nevére telekkönyvileg bekebelezendő. 45. sz. csomaközi lelkész mezőpetrii kis templom renoválására költségvetést készíttessen.

Jegyzőkönyv.

Felvételről Nagyváradban, 1928. évi május hó 3-ik napján a nagyvárad református egyházmegye tavaszi rendes közgyűlésén és bírósági ülésén.

Jelen voltak:

Havas Gyula esperes és dr. Nagy Sándor egyházmegyei gondnok elnöklete alatt:

a jegyzői karból: Papp József lelkész, dr. Bodoky Zoltán világi fő, Gönczy Sándor lelkész, Domahidy István világi aljegyző;

a tanácsbírói karból: Papp József, Rácz Elek, M. Szabó Miklós, Takács Ferencz lelkész, Sz. Gáspár Pál, Szilágyi Kálmán világi tanácsbírók;

egyházmegyei ügyész: Dr. Kölcsey Ferencz.

Az egyházak részéről:

	Lelkészek:	Világiak:
Bere:	Pálffy István	Berei Miklós
Börvely:	Havas Gyula	Tasi Sándor
Csomaköz:	Tárczy Géza	Bay Miklós
Dobra:	Szabó István	—
Domahida:	Szabó Lajos	Hegedüs Sándor
Érdengeleg:	Borbély Sándor	Varga Ferencz
Érendréd:	Gargya Géza	Szilágyi Kálmán
Érkötvélyes:	Kovács Lajos	—
Genes:	Papp József	Csomány Gábor
Géres:	Ujlaky Miklós	Papucza Ferencz
Irinny:	Veress Imre	—
Kaplony:	—	—
Királydarácz:	M. Szabó Miklós	Botos Károly
Kismajtény:	Rácz Elek	—
Kr.-szentmiklós:	Veress László	Szántó István
Nagyvárad:	Gönczy Sándor	Kováts Sándor
Szaniszló:	Takács Ferencz	Bereczki Sándor

Tanítóképviselek: Bartha István, Ottmayer Gyula.

Közgyűlés előtt a gyűlés alkotó tagjai Istentiszteleten vettek részt a nagykárolyi református templomban, ahol Gargya Géza érendrédi református lelkész tartott egyházi beszédet Pál II. Timótheus IV. 2. alapján.

1. sz. Dr. Nagy Sándor egyházmegyei gondnok egyházmegyénk 1928. évi május hó 3-ik napjára Nagykárolyba összehívott közgyűlését a következő beszéddel nyitja meg.

„Nagyistizteletű Egyházmegyei Közgyűlés!”

Körülbelül két évtized telt el azóta, hogy az európai ember társadalom érzékeny seismographja kilendült helyéből, s nem tud vissza térni a nyugvó pontra.

Társadalmi rétegeződések eltolódásai, katasztrofális gazdasági válságok, s a mindezék nyomán sarjadt vak gyűlölködés ütöttek éket a békés ember tömegek addig zártnak hitt sorai közé.

Eröss folyamattá vált az alant fekvőbb társadalmi rétegek feltörekvése, s osztoztató és parancsoló hatalomhoz jutása. Ezzel szemben a már uralmon volt osztályok ragaszkodása a multhoz s védekezése az ellen, hogy vagyoni szilárdságából és élete megszokott kedvező feltételeiből ki essen.

A korszellem félre nem ismerhetően vett más irányt s kristállyá jegecesedett társadalmi képzeteket dönt halomra máról-holnapra.

A szilárdnak hitt föld előbb agrárreform formájában ingott meg ember csoportok lábai alatt, most pedig alig számba vehető távolságra töllünk, geológiai belső titkos erők megmozdulására, országok lesznek máról-holnapra romhalmazzá, városok, községek merülnek el a megnyílt föld mélyébe, maguk alá temetve emberi életet, felmérhetlen anyagi értéket, a claszikus ókor több évezredes cultur emlékeit.

Duló torzsalkodások, önző gáncsvetések, egymás rovására előre törtetések nagy tülekedésében ime

a természet kénytelen beleszóllani, s figyelmeztetni a törpe embert a gondolkodásra. Elvakultság helyett egymás megbecsülésére, a felemelő érzések ápolására, a karöltve, megértőn munkálkodásra. Béke, öszhang és szeretet teremtésére a mindent szétmarcangoló egyenetlenség helyébe: mert különben egy bármely pillanatban előjöhető ilyen kataklizma, irgalmatlanul söpri el az önzőt, a hatalmasat, a pillanatnyilag felülkerekedőt is minden alkotása, minden kincseivel.

A bibliai apokalipszisnek szemünk előtt ma történő ez a kis rész jelensége, így lesz intő memento minden nép és nemzetség, minden társadalmi rend és osztály számára.

De így lesz felbecsülhetetlenül élő példája annak is, hogy a földön minden mulandó: egyedül a vallásos eszmény az, mely örök életre hivatott.

A felszíni erők élet-halál harca, a föld mélyében rejlő ismeretlen erők eruptiója következtében minden cultura, bármely művészi alkotás, a legideálisabb társadalmi berendezkedés, pillanatok alatt omolhatnak össze romhalmazzá, mely végezetül maga alá temeti a küzdő feleket.

E kétségbeejtő sötét bizonytalanságban, egyedüli közélet, egyetlen kiegyenlítő erő tűnik fel csupán: a hitnek tündöklő világa, a vallásos eszmény!

Ezzel a hittel felvértezetten vissza vonulhatunk bármely kilengéssel szemben az igazság fellelegvárába. Ez a hit ahdítja az egymással versengő társadalmi osztályok küzdelmének azt a gigantikus erőt, mely sikert hozó öntudattal nemes versengésre buzdít, amelynek áldás fakad nyomában. Ez az a bűvös erő, mely ha tudatosan él az emberekben, tündöklő napként ragyogja be a társadalom egét nagy igazságával: testvérek vagytok mindannyian, minden társadalmi rend egyforma boldogulásra van elhivatva, ha megértő szeretettel karoljátok fel egymás érdekeit, elnézéssel, jóindulatu segítő kézzel vagytok egymás iránt.

Nagytiszteletü közgyűlés!

Valóban kétségbe kellene esnünk, ha nem élne bennünk elevenen hatóan ez a vallásos eszmény. Ennek világánál látjuk, érezzük, hogy csupán elfogult emberi gyarlóság, indokolatlan bizalmatlanság hozhatta létre úgy, amint van, a ma már ki is hirdetett vallásügyi törvényt, valamint a minket szintén közelről érdeklő oktatásügyi reformot. E törvények szerint más vallásu tanítók tanítják az iskolás gyermekeknek a vallást, orthodox tanítók oktatják református hitelveinkre magyar fiainkat. A magánoktatás törvénye alapján pedig minden gyermek csak olyan iskolába tanulhat, aminőt a hatóság megenged, illetve kijelöl.

E két megállapítás élénken világítja meg e törvények egyéb rendelkezéseit, melyek közül egyiket izelítőnek már sietve alkalmazza is a ministerium legfrissebb keletü rendelete, egy sektaniárus eltévedt volt református lelkészünkkel szemben hozott egyházbirósági ítéletünk élének letompítására.

Ezeket hozta tehát a régen beígért s sok sajnó sebünkre gyógyító irnak szánt alkotmányos flastrom!

Sajnos, azok a sebeink még fájóbbak lesznek. De él bennünk s kiolthatatlanul lobog az a vallásos hit és krisztusi eszmény, mely csüggedni nem enged s biztonnyal meghozza egyszer az igaz gyógyulást.

Addig pedig reánk, egyháztagokra az a feladat vár Nagytiszteletü közgyűlés, hogy türelemmel járjuk a kálváriás utat. A Jóbok történeteélő valóság volt. Megismétlődik sokszor az életben.

A rövidesen összeülő zsinat bizonyára keresni fogja a kivezető utat. Olyan törvényeket alkot, olyan intézkedéseket tesz, melyek e külső békjók dacára is oltalmazói lehetnek református magyar egyházunknak. A belmisszió fokozatos kiépítése, alkotmányunk megfelelő átalakítása most már valóban elkerülhetetlen, hogy a reánk nehezedő

ezen állami törvények nyomása alatt össze ne roppanjunk.

Különös sullyal kell gondoskodni épen e törvények folytán is, tanítói karunk kenyér problémájának sürgős megoldásáról.

A közel multban Erdélyben lezajlott ref. tanítói gyűlésen elhangzottak, a kerületünkben szintén több ízben megnyilvánult kívánságok mind azt mutatják, hogy ez a probléma a legsürgősebben megoldandó kérdések között is a legelsővé vált.

Ezt a kinos kérdést, a díjleveleknek új, a változott viszonyoknak megfelelő átalakítása és felemelésével lehetne, sőt kell legradikálisabban megoldani. Ezt a munkát pedig, minden egyes egyházközségben, a zsinat részéről kiküldendő bizottságok által volna a legcélravezetőbb végeztetni, a helyszínen a presbitériumokban.

Egyébként hiszem és tudom, hogy a zsinat föltétlenül első teendői között fog érdeme szerint foglalkozni ezzel a kérdéssel s bizonyára megtalálja a megfelelő és mindenkit megnyugtató megoldást.

Legyen ez a feltevésem a Kőrösi Csoma Sándor arannyal teltnék hit vándorbotjához hasonló csuda erő tanítói karunk kezében s ezzel a jogos reménnyel végezzék tovább is nemes feladatukat, hitvallásos iskoláink zátonyok között uszó hajójának vezetése körül.

Nagytiszteletű közgyűlés!

A természet tudósok régebbi megállapítása szerint az Atlanti ocean átrepülése lehetetlen Európából indulva, vagy legalább is összehasonlíthatatlanul könnyebb Amerikából. Az ocean északi felében levő állandó nagy légkörzés következtében ugyanis Amerikából hátszéllel, míg Európából ellenszéllel lehet csak repülni.

Kisebbségi sorsba jutásunk óta ellenszéllel vagyunk kénytelenek előre haladni. Haladnunk azonban kényszerít az élet ösztöne, mely megállást nem ismer.

A tudósok megállapítását épen napjainkban döntötte meg a Bremen repülő, melynek utasai minden ellenszél dacára vállalkoztak a lehetetlen utra, s kitartó erőlködésüket, szinte a csudával határosan, siker koronázta, Európából indulva csak átjutottak az oceán felett

Ha sikert ért el egy gép a levegőben, szemben az ellenszelekkel, lehetetlen, hogy a mi, érző emerek kitartó és vissza nem riadó küzdelmének ellenszeleinkkel, ne az lehessen az eredménye ide lenn a földön.

Hitünk világgal lelkünkben előre, a még sötétnek látszó köd verőfényre derül!

Ezek után szívem mélyéből üdvözölve a megjelent alkotó tagokat, mai közgyűlésünket megnyitottnak jelentem.

Egyházmegyei közgyűlés

a) a megnyitó beszédet — teljes egészében — jegyzőkönyvünkben közzétenni határozza;

b) kimondja, hogy addig is, míg a zsinat összeül és hősies munkát végző tanítóink fizetését megnyugtatóan megállapítja: már most, a tavaszi kanonika vizitáció alkalmából a bizottság igyekezzék a presbitériumokat felhívni és elkötelezni a tanítói fizetések méltányos rendezésére.

2. sz. Az egyházközségek világi képviselői megbízóleveleiket lelkészi főjegyzőnél leadván, igazoltattak,

közgyűlés fenti tagokkal megalakul.

3. sz. Lovász Béla kaplonyi lelkész közgyűlésről való távolmaradását igazolja.

Tudomásul szolgál.

4. sz. Esperes Úr, — miután a szomszédos érmelléki református egyházmegye közöttünk megjelent, közszeretben álló Esperesét: Végh József urat a gyűlés általános helyeslése közben szíves szavakkal köszönti felolvassa következő

Esperesi jelentés-ét:

„Nagytiszteletű és Nagyságos Egyházmegyei Közgyűlés!”

A meddő várakozás kínos napjaiban telt el a hosszú tél s nem hozott ránk rózsás tavaszt a megújuló természet egyházi világunkban. Már jelek kezdtek mutatkozni helyzetünk javulására, mintha a megértés lelke kezdte volna megszállani az intéző köröket, olyan remények kecsegtettek mintha hosszas türelmünknek, kitartó fáradságunknak elvégre is meglenne a kívánt sikere és békés céljainkat, nyugodt vallásos élet gyakorlását, ami református felfogásunkkal egyező nagygyar nevelődésünket megvalósíthatjuk. Hiu képzelődés volt. Mire elérkezett az áldást hozó tavasz, el futta mint lehelletet az enyhe szellő. Helyzetünk, melynek javulását vártuk, egy hajszálnyival sem javult, ha csak azt nem tekintjük javulásnak, hogy a bizonytalan rossz helyett, ma már a bizonyos rosszal állunk szemközt. Hozzá készültünk átalakítani az új viszonyoknak megfelelően egyházi törvényeinket, megválasztottuk törvényhozó testületünk tagjait, hogy szinte kéznél legyenek, ha jó a munkára hívó szó. Valóban kár volt az igyekezetért, mely abban a munkában melyre kilátás van, amit enged cselekedni a hatalom törvénye amely silány árnyékká tette, ami régi autonomikus jogainkat kedvünk nekünk nem telhetik. Csak röviden arra mutatok rá, hogy ezuttal első teendőnk az lesz, hogy mint egy bármiféle közkereseti társaságnak jelentkeznünk kell alapszabályaink bemutatása végett, hogy mint vállalkozókat elismertessünk. Mikor aztán már meg-

van az elismertetésünk jön az intenzív felügyelet, az ellenőrzés minden vonalon. Eddig is nagy utánjárással tudtunk hozzájutni valamelyes engedélyhez, ha az egy vallásos estély, bibliai kör részére történt is, ezután mint felesleges egészen törölni fog agyon szabályozott vallásos életünkből. Alig nyílnak a virágok, még ősz sem volt, látom már is a hervadást, látom szorulni összefelé a hurkot, mely lassu megfojtással fenyegeti vallásos életünket. Hogy aztán sikerül-e? Az természetesen más kérdés, hitem szerint legalább nem. Semmi jót nem nézek ki s nem is várok az eddigi törekvésekből az államhatalom részéről. Nem is ott keresem én a vigaszt, a segítséget szomorú, vigasztalan helyzetünkben, hanem ott, ahol már annyiszor feltaláltuk, ahonnan megszégyenülve sohasem tértünk vissza, a Gondviselő Istennél s az őtőle nyert törhetlen református erőben. Nézzétek csak, lehetetlen észre nem venni amaz újabb jelenséget, mit az elnyomással szemben mindinkább észlelhetünk. Mintha komolyabban kezdenének hiveink foglalkozni a lelkiekkel, mintha kezdenének visszatérni ahoz az alaphoz, melyet nemrég, még a közel múltban is kevélyen elhagytak. A természetes reakció ez, az erősen nyomott rugó visszaugrása. Nincs kizárva, hogy ez amaz új reneszánsz, mely hivatva lesz új életet teremteni a hitélet kopárnak látszó mezején s elővarázsolja még egyszer apáink hitét, melynek birtokában győzhetetlennek érezzük magunkat minden elnyomó, fojtogató törekvéssel szemben. Igaz hogy még most csak kicsiny szikra ez, párányi mécs világ, de kezdetnek elég. Ha bátran, lelkesülten felkaroljuk hatványozódva látjuk majd az eredményt.

Ennek az új szellemnek eljöveteléért közötünk való erőrejtéséért kell nekünk könyörögnünk igen tisztelt egyházmegyei közgyűlés, ez még megmentheti vallásunkkal együtt fajunkat is. Hit és faj, tertium non datur.

Most még a neve is alig ismert annak a mun-

kának, mellyel mi amaz új szellem megérkeztén dolgozunk, hisz a belmisszió neve még egészen új a mi magyar református egyházi világunkban, de érezzük hogy mindinkább ismertté s hatásai-ban nagyobbá lesz mihejt egyszer arra komolyan ráadjuk magunkat. Karoljuk fel ezt a munkát nem csalódunk. Egyházmegyei közgyűlésünk már a jelen alkalmat megfogja ragadni, hogy a kezde-ményezés nehéz de bizonyosan nem sikertelen munkáját megindítsa. Legyünk egyek e munká-ban. A lelkészikart ne hagyja magára a világi elem, hisz valamennyien papok vagyunk az Úr tudománya s munkája szolgálatában.

Azok között az akadályok között melyek nem csak a hitélet terén hanem általában a nevelődés terén a tudomány az előhaladás útján utunkat állják, meg kell barátkoznunk azzal a gondolat-tal, hogy egyik legjobb munkatársainkat a tani-tói kart a rettenetes iskolatörvények miatt mind-inkább elveszítjük. Nemcsak a képtelen tanterv, a nyelv kényszer a bánásmód a kisebbségekkel szemben hanem ~~maga a mindennapi kenyér meg-vonása, a létminimum megtagadása is hozzájárul~~ ahhoz, hogy mind többen forduljanak el attól a pályá-tól, mely töviseken kívül alig terem egyebet. A leg-kitartóbb erő is tulfeszítve végre lankad. Egyébként is régi megszokott módja az elretentésnek anyomor különböző utain való keresztül hajszolása a munkás-nak. Nyitott szemmel lehetetlen nem látnia azt a rette-netes helyzetet a miben él tanügyünk s élnek annak munkásai a tanítótság. Fényes állásnak kel-lene lenni a tanítósnak, hogy az annyira vonza egyeseket, hogy az utánpótlás fennakadás nélkül teljesíthető legyen. Az állam mindent akar in-kább, mint azt, hogy gondmentes, nyugodt életet biztosítson a tanügy kisebbségi munkásainak. Szomoruan, aggodalommal kell kijelentenem, hogy e tekintetben alig vagyunk jobbak az ál-lamnál. A különbség mindössze annyi, hogy az állam világosan megmondja, hogy tervem ellen van s nemadok, míg mi minden való és nem való

mentségek felsorolásával tagadjuk meg a nép tanító megérdemelt, soha tul nem fizetett munkabérét. Egyházkerületünk főhatóságának sikerült kieszközölni, hogy a mi már maga is szegényránk nézve, lejjebb szállíthattuk a tanítói fizetés minimumát, egyházaink erre azzal felelnek, hogy jómagasan felértékelik a terménybelieket s úgy hozzák ki az elengedhetetlen mennyiséget, ha ugyan kihozzák, mert ma is van még egyházunk amely azt sem szolgáltatja ki. Mennyit vétkezünk magunk ellen! Hogy sietünk saját romlásunkra! Mennyire nem jut eszünkbe, hogy minden református iskola megszüntével a magyarságnak egy egy oszlopa dől ki. És e tekintetben semmi mentességet nem fogadok el. Ösmerem a népet s tudom hogy nem a szegénység játszik itt szerepet csak az előítélet a szellemi munka megbecsülésével szemben. Sajnos míg mi eljutunk arra az álláspontra, hogy felismerjük a magunk igaz érdekét, elvérezhetünk. Vannak elvitázhatatlan jogaink ragaszkodhatunk hozzájuk rendületlenül, követelhetjük az államsegélyt iskoláink, tanítóink részére, de ha addig, míg ezt el nem nyerjük, a magunk részéről nem követünk el mindent a mivel a tanítók sorsát tűrhetővé tehetjük attól tartok a későn jött segély legfellebb szemfedőnek lesz jó. „Ne hagyjátok a templomot, ne hagyjátok az iskolát“.

Azon akadályok között, melyek vallás életünk intenzívebbé tételét, a hiveknek arra ránevelését minduntalan akadályozzák, nagy szerepet játszik a hatalom rosszul alkalmazott szigorúsága. Folyvást hallik a panasz az alantas tisztviselők tulkapásai ellen. Nem értik tendencióit vallásos munkásságunknak s különösen a határ mentén mindenben irredentizmust keresve, egy egyszerű biblia óra tartását is megakadályozzák. Mindez az áldott béke tizedik évében. Ezen visszaélések ellen orvoslást kell keresnie az egyházmegyei közgyűlésnek.

Mindezek ellenére, egyházaink igyekeztek

megtenni mindent a vallás buzgóság ébren tartására sőt fokozására. Több egyházban vallásos felolvasások, vasárnapi iskolák, biblia órák bevezetésével igyekeztek népszerűsíteni az egyházas-ság, igaz reformátusság nagy eszményét. Vajha a most még kicsiny magvak rövidesen nagyra nőhetnének.

Az egyházi tisztviselők közül a tanítói karból eltávozott Fórizs Mihály Dobráról, Erdey Gábor Kaplonyból. Török Bernát Domahidaról, Koroknay Ilona Irinyből. Dobrán helyettesként a másik két tanító, Kaplonyban Lovász Béla lelkész neje töltötte be az állást ideiglenesen.

Kiváló tisztelettel vagyok

Börvely 1928. május 2.

Havas Gyula

esperes.

Közgyűlés az esperesi jelentést tudomásul veszi.

5. sz. A szavazatbontó bizottság jelenti, hogy a 29 és 30—1927. sz. egyházmegyei határozattal elrendelt világi főjegyzői és tanácsbírói, valamint tanítóképviselői állásra beadott szavazatokat 1928. évi január hó 9. napján Nagykárolyban felbontván, a beérkezett érvényes szavazatokból dr. Bodoky Zoltánra 17, Szilágyi Kálmánra 15, Ottmayer Gyulára 14 szavazat esett, minek következtében dr. Bodoky Zoltán világi főjegyzővé, Szilágyi Kálmán világi tanácsbíróvá, Ottmayer Gyula tanítóképviselővé választatott.

Egyházmegyei közgyűlésünk a szavazás eredményét tudomásul veszi, megválasztottakat a hivatali eskü letételére felszólítja, ennek megtörténte után Esperes ur az újonnan választott tisztviselőket szeretetteljes szavakkal üdvözli, őket közgyűlésünk alkotó tagjai sorába beiktatja.

6. sz. Olvastatott a számvevőszék következő jelentése:

Számvevőszéki jelentés

az 1927. évi egyházgondnoki, egyházmagtári számadásokról és az 1928. évi egyházi költségelőirányzatokról.

Kismajtény kivételével egyházmegyénk többi egyházból beérkeztek a számadások és költségelőirányzatok. Géresről az 1926. évi is. A számvevőszék az egyes munkálatokat tüzetesen megvizsgálta, a hibákat lehetőség szerint helyesbítette, s így minden egyes gondnoki számadást és költségelőirányzatot megerősítésre ajánl. Számtalanszor rámutatott a számvevőszék arra a sajnálatos körülményre, hogy vannak egyházak, ahol a költségelőirányzatok egyes tételei minden realitást nélkülöznek annyira, hogy az évről-évre változatlan összegű tételek, sőt a püspöki hivatal által minden egyházba megküldött gyámintézeti, közigazgatási és más állandó jellegű fizetni valók sem a valódi összeg, hanem egy fiktív, jobban mondva az évtizedekkel ezelőtt elkészített költségelőirányzatba beállított összeg szerint iratnak be a nyomtatványba. Pl. nem az 500 Lei-ben meghatározott nyugdíjintézeti járulékot, hanem 30 - 32 Lei-t vesznek fel egyesek ezen a címen. (Irinny, Szentmiklós.) Ez is oka aztán annak, hogy több egyház pénztára igen sokszor fizetéseképtelenné lesz, amikor aztán a gondnokok az alapokhoz nyulnak, vagy ideiglenes kölcsönt vesznek fel, amiről természetesen az egyházi főhatóságnak nincs tudomása. Ezáltal az alapokat elvonják törvényszerű rendeltetésétől, megcsonkítják, vagy egészen elköltik. Pár helyen már (Irinny, Királydarócz, Szaniszló) szegény alap nincs, holott az évenkénti perselypénzek ennek a növelésére fordítandók. Az alapok nem növekednek, jóllehet a kamatokat nem szabad felhasználni, hanem tőkésíteni kell. Legfeltűnőbb ez Kaplonyban, ahol 28049 Lei-t vontak el az alapokból, ebből csak 10000 Lei-t adtak ki kamatozásra, 18049 Lei pedig befolyt a közpénztárba. 1928-ik évi költségvetésébe 25000 Lei-t, mint az alapok jövedelmét fedezet címen állítja be. Ez törvénytelen,

tehát törlendő, póttadóval helyettesítendő! Géres is 18000, Dobra 8000 Lei vel tartozik az alapoknak.

Vallásos iratokra csak két egyház gondolt (Dengeleg, Gencs) a költségvetés elkészítésénél; erre a nemes, belmissiót szolgáló célra mindenütt kellett volna egy bizonyos összeget felvenni.

Számadási nyomtatványok sok helyen elfogytak, ezeknek újabb nyomtatására felhatalmazást kérünk.

Ezek után szabad legyen javaslatunkat következőkben előterjeszteni:

Egyházmegyei Közgyűlés

a) kötelezze el a kismajtényi egyház gondnokát az 1927. évi számadásnak és 1928. évi költségelőirányzatnak 8 napon belül feyelmi felelősség terhe alatt megvizsgálás végett a Számvevőszékben való beküldésére;

b) hívja fel a kaplonyi, dobrai, géresi egyházakat, illetve ezek elnökségét, hogy az egyes alapokból elköltött összeget ismerjék el tartozásnak, erről állítsanak ki kötelezvényt, amit Esperes Ur útján jóváhagyás és megerősítés végett terjesszenek a felsőbb egyházi fórumok elé;

c) ezzel kapcsolatban mondja ki, hogy jövőben minden egyház csak a törvényes formák betartásával vehet kölcsönt alapjaiból;

d) hatalmazza fel Számvevőszeket megfelelő mennyiségű számadáshoz szükséges nyomtatvány készíttetésére.

e) kimondja, hogy az alapok évi jövedelmét felhasználni nem szabad, ebből folyólag a kaplonyi egyház presbitériuma felhivatik, hogy a f. évi költségelőirányzatba fedezetül beállított 25000 Leit, mivel az nem egyéb, mint az alapok kamatja, törölje és vagy póttadóval, vagy más forrásból remélhető összeggel helyettesítse.

Kiváló tiszteletünk nyilvánításával vagyunk a Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlésnek alázatos szolgái:
Nagykároly 1928. évi május hó 3.

Papp József
számv. széki elnök.

Gönczy Sándor
e. m. sz. sz. t.

Közgyűlés a számvévőszék
jelentését tudomásul veszi és az
abban foglalt javaslatokat határozatokká emeli.

7. SZ. Olvastatott a belmissziói bizottság
jelentése.

Belmissziói jelentés.

Nagytiszteletű Esperes Úr!

II. számú körlevele értelmében, az egyes egyházközségekben végzett belmissziói munkáról szóló jelentések alapján — és az egyházmegyei belmissziói-bizottság f. évi április hó 30-án tartott ülése megbízásából, — van szerencsém röviden a következőket jelenteni:

Géres és Szaniszló kivételével 15 egyházközség köldött jelentést, s ezekből örömmel állapította meg a bizottság, hogy a háboru, a forradalom és a bolsevizmus nyomán felburjánzott bűnök légiói miatt elszíntelenedett, sőt megromlott, nagyon beteg egyházi-élet megelevenítését, megújulását, öntudatosabbá tételét akaró belmissziói munkának egyik-másik ágában, — mindegyik egyházban folyt munka.

Vasárnapi-iskola van: mindegyik egyházban, — lelkész, tanítók és tanítónők vezetésével; — Nagykarolyban bibliaköri-leányok vezetésével . . .

Bibliakör van 6 helyen, u. m.: Dobrán, Nagykarolyban, Dengelegen, Csomaközön, Érendréden és Gencsen. — Pár helyen említés tételik alakulóban lévő, — vagy megalakult, de nem működő ifjúsági egyesületről, bibliaköréről.

Énekkar működik: Börvely, Érendréd, Erkörtvélyes, Gecs, Királydarócz, Nagykaroly egyházakban.

Látható, hogy leginkább a gyermekekre terjesztetik ki a belmi-sziói-munka. Es ez így is van jól és helyesen! — Csak arra vigyázzunk, hogy missziói-munkánk ne végződjék a vasárnapi iskolában, hanem mintegy észrevétlenül és megszakítás nélkül folytassuk azt tovább a bibliakörben, az ifjusági egyesületben, énekkarban, — nem felejtván el a napjainkban annyiszor hangoztatott ige nagy igazságát: „*Akié és amilyen az ifjuság, — azé és olyan a jövő!*“ Ha ifjuságunkat nem engedjük a száz- és ezertele kísértettel elárasztott világ: — bűnre, — testi- és lelki nyomorba vivő útjára tévedni, hanem úgy tekintve őket, mint az Urtól nyert drága örökségeinket, szívesen és szeretettel törődünk velük, az iskolán kívül, az életben is, akkor nevelhetünk mindkét nembeli ifjúságból magunk számára egy lelkes segítő csoportot, valójában pedig őáltaluk egyházunk számára olyan öntudatos lelkeket, akiket a Nazáreti Krisztusunktól és az Ő egyházától sem élet, sem halál nem lesz képes elszakítani. Már pedig az igazi belmissziónak nics — és nem is lehet — más célja, mint hogy „*azok a lelkek, akik az anyaszentegyházban születtek, mindvégig a Krisztuséi maradjanak!*“.

Ami most már az eddigi munka milyenségét illeti, az bizony még csak kezdetleges, tapogatózó, kísérletező, rendszertelen — és így semmiesetie sem célravezető. De ez is jobb, mint a meg sem kezdett munka! — Hogy a fáradságos munka célját elérhesse, igyekezni kell a sikeres nyugodt munka útjában levő akadályok elhárítására. — Sok helyt, ha meg van is a munkakedv, nem lehet dolgozni a gyülekezéshez még mindig szükséges hatósági engedély hiánya miatt. Etekintetben kívánatos volna, ha egyházmegyei közgyűlésünk felkérné Püspök Urat az illetékes hatóságnal szükséges intervencióra. — Par helyen (Bere, Dengeleg) az ifjuság, — jobbanmondva *hivünk* közönyösségén, makacsságán és érthetetlenségén mulik az áldásos munkának még a bevezetése, megindítása is. — De ha nincs nagyon elrontva a dolog, ilyen helyen is lehet eliminálni az akadályokat. Ha magunk erre képtelenek vagyunk, hívjunk segítőtársakat, — ezeknek felvilágosító- és irányító-szavára mindig fogékonyabb a nép, a maga sajátos lelki

alakulatánál fogva. — Ezen a nehézségen bizonyára segíteni fognak az e jelentés szerint tervbe vett „*missziói körök*“. A sikeres munka legfőbb akadálya azonban nem annyira külső körülményekben keresendő, mint inkább saját magunkban. — Sokan még most sem ismerik, vagy félreismerik — és éppen ezért nem tudják értékelni — a belmissziót. Még azok is, akik végeznek is ilyen munkát, nincsenek szívvel-lélekkel meggyőződve annak az egyházi életre és ezen belül az egyéni- és családi életre jótékonyan ható áldásos voltáról. — Már pedig elmúlt — és talán soha vissza nem jő — az az idő, amikor a *kathedra* és az *iroda* munkája elegendő volt arra, hogy az egyházban mindenek ékesen és jó renddel legyenek. — Ha a *kathedra* szolgálata az élő Krisztusról *szóval* való bizonyágtétel: úgy az igazi belmisszió nem egyéb, mint az élő Krisztusról *cselekedettel* való bizonyágtétel! — Be kell látnunk, hogy e két munka, — ma inkább, mint valaha, — elválaszthatatlan és nélkülözhetetlen . . . Hiszen a Mester sem mindig tanított, hanem szélyel járt és mindenekkel jót tett. — Ne feledjük, mindnyájunkat kötelez az ige: „menjetek el és ti is hasonlóképen cselekedjetek!“.

A belmissziói — munka személyünkben — rejlő akadályait is el lehet háritani, szerény véleményem szerint, csak jöjjünk össze *mind*: lelkészek, tanítók, világi papok, egyszóval mindazok, akik anyaszentegyházunkat szeretjük és azért dolgozni akarunk, évenként legalább egyszer-kétszer testvéries megbeszélésre, kizárólag *csak* belmissziói-kérdésekkel foglalkozó konferenciára.

Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlés! Most még csak ilyen képet tudok felmutatni a nagykarolyi egyházmegyénkben folyó belmissziói munkáról. Hiszem, hogy a legközelebbi szebb, jobb, felemelőbb lesz! Ennek a megvalósításához adjon nekünk testi és lelki erőt a kegyelemnek nagy Istene!

Ezek után javaslatunkat a következőkben van szerencsém előterjeszteni:

Egyházmegyei közgyűlésünk!

a) kérje fel főtiszteletű Püspök Urat, hogy nemcsak az egyház, ha-

nem az állam érdekében is rendkívül fontos és áldásos belmissziói-munka zavartalan folytathatása végett, az illetékes Minisztériumtól gyülekezési engedélyt kieszközölni méltóztassék;

b) határozza el, hogy egyházmegyénk lelkészei, tanítói és általuk a belmisszió munka után érdeklődők számára évenként kétszer mindig az egyházmegyei közgyűlést megelőző napon. — esetleg Lelkész- és Tanító-egyesület egyidejű gyűlésével karöltve, — u. n. belmissziói-napot tart, — amikor az aktuális idevonatkozó kérdéseket gyakorlati bemutatásban is (mint pl. vasárnapi iskolai tanítás, — bibliakör vezetése, stb.) megtárgyalja;

c) kimondja, hogy az egyöntetűbb, rendszerezesebb és így sikerebb belmissziói-munka érdekében, egyházmegyénk gyülekezeteiből a következő három „belmissziói-kört” szervezi:

1) Nagykaroly, Börvely, Kaplony, Gecs, Kismajtény, Domahida.

2) Erkörtvélyes, Érendréd, Dengeleg, Iriny, Csomaköz, Bere, Szaniszló,

3) Krasznaszentmiklós, Királydarácz, Géres, Dobra, melyek minél előbb megalakulva, működésüket kezdjék meg, köri munkatervüket dolgozzák ki, s negyedévenként saját körük gyülekezeteiben felváltva tartsanak összejövetelt és végzett munkájukról tegyenek jelentést, s azt az egyházmegyei közgyűlés előtt legalább is 15 nappal küldjék be az egyházmegyei belmissziói-előadóhoz.

A nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlésnek alázatos
szolgája : Gecs, 1928. április 30 án.

Papp József

egyházmegyei belmissziói előadó.

Közgyűlés a belmissziói bizottság jelentését tudomásul veszi és javaslatait határozatokká emeli.

8. sz. Tárgyaltatott a börvelyi református egyház kérelme új adókulcsának megerősítése tárgyában.

Börvelyi egyház presbitériuma beterjeszti az 1927. évi szeptember hó 18-án 4. sz. határozattal megállapított új adókulcsot.

Egyházmegyei közgyűlésünk 36 – 1927. sz. határozatával felhívta a börvelyi presbitériumot, hogy az érvényben lévő adókulcsot terjessze be közelebbi egyházmegyei közgyűlésünk elé. Bár a börvelyi presbitérium ennek az egyházmegyei határozatnak nem tett eleget, a most beterjesztett és általa 1927. évi szeptember hó 18-án 4. sz. határozattal megállapított új adókulcsot, mely a börvelyi egyház szinte teljesen elvesztett jövedelmi forrásának pótlására szolgál, az E. T. III. tc. 8. §-ának 2. bekezdésében foglaltakra tekintettel, mivel a presbitérium tudja legjobban, hogy az egyház viszonyainak és körülményeinek milyen adókulcs felel meg legjobban, s mivel fellebbezés ellene nem adott be, a beterjesztett új adókulcsot megerősíti.

9. sz. Tárgyaltatott a börvelyi egyház temetői földeladás iránti kérelme.

Egyházmegyei közgyűlésünk a börvelyi egyház presbitériumának 1215 □ öl területű temetői

föld eladására vonatkozó szabályszerűen hozott határozatát jóváhagyja, s utasítja a börtvényi egyház presbitériumát, hogy a befolyó vételárat ingatlan vételi alapként kezelje és gyümölcsöztesse. Jelen határozatát végleges megerősítés végett az egyházkerületre felterjeszti.

10. sz. Tárgyaltatott temetőföld eladása a nagykárolyi református egyházban.

Tárgyaltatott a nagykárolyi ref. egyház presbitériumának 14 – 1928. sz. határozata, melyben az 1991 sz. telekkönyvben 1. sor. sz. 1550 h. r. sz. a. elfekvő temető uccai 2 kat. hold 1587 □-öl területű szántóföldből — mely 7 parcellára lett felosztva — két parcellának 722 □ öl területű földnek az eladását, illetve az erre vonatkozó adásvételi szerződés és felosztási tervezet jóváhagyását kéri. — Ugyancsak kapcsolatosan tárgyaltatott Török István és társai által a presbitérium fenti határozata ellen beadott felelkezés

Egyházmegyei közgyűlésünk a nagykárolyi egyház presbitériumának 1928, évi márc hó 3-án 14/928. sz. a. szabályszerűen hozott határozatát, mely az 1991 sz. telekjegyzőkönyvben foglalt 1 sor sz. 1550 h. r. sz. a. elfekvő 2 kat. hold 1587 □-öl területű szántóföldből a becsatolt vázrajzon megjelölt 7, 6, sz. egyenként 361—361 □-öl területű parcellák eladására vonatkozik s a 2—2 példányban kiállított adásvételi szerződést, valamint a bemutatott megosztási tervezetet, a presbitérium határozatban felhozott indokok alapján egyhangulag jóváhagyja

s Török István és társai által beadott felebbezést egyházmegyei ügyész indítványára egyhangulag elutasítja; mert a kérdéses ingatlan tényleg a kisajátítás veszélyének van kitéve, ezt az ingatlant belügyminiszteri rendelet értelmében temetkezési célokra annak a város belterületében való fekvése miatt ugysem lehetne használni; mint szántóföld pedig távolról sem hoz olyan jövedelmet, amely értékével arányban állana s különben is annak vételára más ingatlanba lesz fektetve.

A felebbezésben felhozott kegyeletsértés sem állhat fent, mert magának a felebbezőnek, valamint lelkész és főgondnok előadásából meggyőződött egyházmegyei közgyűlésünk, hogy az eladás tárgyát képező ingatlan már régebb idő óta szántóföldnek van használva s így annak házhelyek részére leendő parcellázása sem képezhet kegyelet sértést. Az egyháztanácsnak a joga meg volt az eladáshoz, mivel az egyházközségi közgyűlés működése és hatásköre egyházkerületi határozatban eltöröltetett. S végül meggyőződést szerzett egyházmegyei közgyűlésünk, hogy a nagykárolyi ret. egyháznak 5 kath. hold temetői föld lett az agrárreform útján megállapítva, így a kérdéses ingatlanra, mint temetői földre az egyháznak szüksége ugy sincs.

Jelen határozatot megerősítés végett egyházkerületi közgyűléshez felterjeszti.

11. sz. Olvastatott a nagykárolyi református egyház kérése folyó-zámla hitel ügyben.

Egyházmegyei közgyűlésünk a nagykárolyi református egyház-tanács 1928. évi április hó 15 én 32. szám alatt hozott határozatát jóváhagyja és megengedi, hogy 50 000 Leis folyószámlahitelt nyisson.

12. sz. Olvastatott Bartha István börtvényi kántortanító kérelme hasznos beruházás tárgyában.

Bartha István börtvényi református kántortanító kéri egyházmegyei közgyűlésünket, hogy a kántortanítói telken és szőlőben általa eszközölt és alább felsorolt hasznos beruházást ismerje el: 1. A lakás előtt 14 □ m. dróthálóból készült kerítés 1 drb. ajtóval. 2. 30 □ m. sertéshizlaló, ebből 12 □ m. cseréppel fedett félereszű helyiség. 3. Cseréppel fedett kettős sertésól. 4. 12 □ m. szekérszín. 5. A kut mellett itatóválu tölgyfából. 6. Az istállóban 8 drb. tölgyfa hidlásdeszka, 4 m. hosszú rács- és szénatartó. 7. A kertben egy 8 m. hosszú, náddal fedett méhes és egy 6 méter hosszú cseréppel fedett méhes. 8. A kántortanítói telken 42 drb. gyümölcsfa. (Alma, körte, szilva, meggy és cseresznye.) 9. A szőlőben 1200 drb. szőlőtőke és 1200 drb. karó. 10. A kert körül 10. m. hosszú tüskés drótkerítés és 90 m. hosszú sövénykerítés.

A hasznosberuházást a börtvényi református egyház presbitériuma 1928. évi április hó 15-én tartott ülése 9. sz. határozatával elismerte és Bartha István részére a tulajdonjogot igazolja.

Egyházmegyei közgyűlésünk a hasznosberuházást Bartha István börtvényi kántortanító és törvényes örökösei javára az utódláskor található értékben megállapítja és nyilvántartásba veszi.

13. sz. Tárgyaltatott a genesi egyház ideiglenes kölesön felvétele iránti kérelme, melyszerint Papp Miklós genesi gör. kath kántortól 40.000 Lei kölesönt vesz fel 20% mellett f. évi április 1-től október 31-ig leendő visszafizetés kötelezettsége mellett.

Egyházmegyei közgyűlésünk a szabályszerű presbiteri határozattal hozott és bemutatott kötelezvényt a kölesön felvételéről jóváhagyja.

14. sz. Tárgyaltatott a királydaróczi református egyház által létesítendő „Szegény Otthon” alapítólevele.

Balogh István királydaróczi, jelenleg Amerikában élő atyánk fia 30 dollárt adományozott a királydaróczi egyháznak egy „Szegény Otthon” létesítése céljából. A presbitérium 1927. évi november hó 19 én tartott ülése 5. számú határozata szerint elfogadta az adományt és az erről szóló alapítólevelet 5 példányban kiállítva megerősítés végett egyházmegyei közgyűlésünk elé terjeszti.

Egyházmegyei közgyűlésünk örömmel értesül Balogh István Amerikában élő hitsorsosunk adományáról, mellyel megveti alapját szülőfalujában:

Királydaróczon felállítandó „Szegény Otthon”-nak, — az alapítólevelet azonban nem erősítheti meg egyrészt azért, mert a becsatolt presbiteri jegyzőkönyv szerint Balogh István adománya 30 dollár, az alapító levél szerint 20 dollár, — másrészt azért, mert az alapítólevél öt példánya közül csak egy olvasható, legfőképpen azért, mert jelenlegi formájában egyáltalában nem felel

meg az alapítványok kezeléséről és felügyeletéről szóló 643 - 1909. sz. egyházkerületi határozat rendelkezéseinek, különösbbe a Szabályrendelet 10. és 11. § aiban foglalt követelményeknek, ahol is alapítólevél kellékeiről és példányszámáról van szó. (Az alapítólevélben nem említettik az alapító neve, hiányzik aláírása, nincs rávezetve, hogy az alapítványt a presbitérium elfogadta-é és kezelésbe vette-é és hogyan gyümölcsozteti.) Ezért az alapítóleveleket a királydaróczi egyház presbitériumának visszaadja, hogy azokat helyesbbitse, illetve a törvény rendelkezéseinek megfelelő formában terjessze legközelebbi közgyűlésünk elé.

15. sz. Tárgyaltatott a királydaróczi egyház kántortanítói állásának díjlevele

A királydaróczi egyház presbitériuma a kántortanítói állás díjlevelét 5 egyenlő példányban az egyházkerületi közgyűlés 193 1927. sz. határozata alapján a vonatkozó presbiteri határozattal beterjeszti, melynek jóváhagyását kéri.

Egyházmegyei közgyűlésünk a királydaróczi egyház kántortanítói állásának díjlevelét, — mivel abban egyház felelősséget vállal arra nézve, hogy a választandó kántortanítónak a törvényes minimális fizetést biztosítja: jóváhagyja, de utasítja a királydaróczi egyház presbitériumát, hogy az E. T. I. tc. 43. § ának második bekezdésében foglalt rendelkezés értelmében szabály-

szerűen hozott határozatát -- a szavazók neveinek jegyzőkönyvébe vezetésével, — 15 nap alatt az esperesi hivatalhoz terjessze be.

Jelen határozatát megerősítés végett az egyházkerületi közgyűlésre felterjeszti.

16. sz. Tárgyaltatott a domahidai református egyház kérése reversalis ügyben.

A domahidai református egyház presbitériuma jelenti, hogy a domahidai egyházban vegyesházasságoknál kárunkra adott reversálisok mind gyakrabban megismétlődnek. Ennek ellensúlyozására presbitérium f. é. április hó 16. napján tartott ülésen hozott 6. sz. határozatában kimondja, „hogy az olyan református egytag, aki kárunkra bármely felekezetnek átadja leendő gyermekét, lelkész által meg nem eskethető, halálozás esetén pedig a lelkész által el nem temethető és a halálozás bejelentése után a harangot csak az eltemetés órájában egyszer lehet meghuzni.“

Egyházmegyei közgyűlésünk midőn megdöbbenéssel értesül a domahidai egyház egyik-másik tagjának hithűségbe ütköző sajnálatos eltévelyedéséről, a presbitérium f. é. április hó 16. napján tartott ülése 6. számú határozatát a 606—1910. sz. egyházkerületi határozat 11. §-ának szószerinti alkalmazásával hagyja jóvá, azaz: „Azon vegyesházassulók, kik más egyház javára kötöttek megegyezést, egyházunkban ki nem hirdethetők, meg nem eskethetők és egyházi tisztséget nem viselhetnek“, — továbbá halálozás esetén az illetőket egyházi

szertartás szerint sem eltemetni, sem nekik harangozni nem szabad.

Közgyűlésünk ezzel kapcsolatban nyomatékosan felhívja figyelmét úgy a lelkésznek, mint a presbitériumnak a 606—1910. sz. egyházkerületi határozattal megalkotott, a vegyesházasságok körüli eljárást magába foglaló szabályrendelet pontos és lelkiismeretes betartására.

17. sz. Olvastatott a domahidai egyház iskolaépítés és legelőjogeladás iránti kérelme

A domahidai egyház bérhelyiségben lévő tantermét a tanfelügyelő 50 gyermek számára kicsinek találta és kijelentette, hogy csak abban az esetben nem tesz ez ellen az illetékes fórumnál jelentést, ha az egyház kötelezi magát új iskolaépítésre. A presbitérium f. é. április hó 16. napján tartott ülése 5. sz. alatt hozott határozatával az új iskolaépítését tervbe veszi és az egyháztagok teherviselési képességére tekintettel kimondja, hogy az egyház tulajdonát képező 8 legelőjogot, melyre már évek óta csak ráfizet, eladja és a befolyó összeget, ami kb. 44.000 Lei-t tesz ki, — iskolaépítési alapra fordítja.

Egyházmegzei közgyűlésünk jóleső érzéssel veszi tudomásul a domahidai református egyház felekezeti iskola építési nemes szándékát, azonban anélkül, hogy ezalkalommal a legelőjog eladása tárgyában érdemileg döntene, az ügyet visszateszi a presbitériumhoz, hogy határozatát az E. T. I. tc. 43. §-a rendelkezése szerint a törvényes formák betartásával hozza meg és úgy terjessze legközelebbi közgyűlésünk elé.

18. sz. Olvastatott Szabó Lajos domahidai református lelkész kérése hasznos beruházás tárgyában.

Szabó Lajos domahidai lelkész kéri egyházmegyei közgyűlésünket, hogy 1700 Lei értékben általa eszközölt hasznosberuházást ismerje el.

A beruházást a presbitérium f. é. április hó 16. napján tartott ülésén felvett jegyzőkönyv 3. számú határozata szerint tudomásul vette.

Egyházmegyei közgyűlésünk érdemileg nem határozhat a fentebb említett hasznos beruházás tárgyában, mert a becsatolt jegyzőkönyvben nincsen közelebbről megjelölve a beruházás, ezért az ügyet újabb határozathozatal céljából visszaadja a domahidai presbitériumnak.

19. sz. Egyházmegyei közgyűlésünk a dr. Gyenge János nagyváradi s. lelkész által megindított és református anyaszentegyházunk évszázados egységét megbontani

célzó, „Szabad Egyház“-névvel jelölt mozgalmat a legteljesebb mértékben elítéli anyaszentegyházunk hitelveihez alkotmányos szervezetéhez, az évszázadok folyamán kialakult egységéhez törhetetlenül ragaszkodik.

20. sz. Egyházmegyei közgyűlésünk egy-

házkerületünk egyetlen fiu középiskolájának a nagy anyagi nehézségekkel küzdő szatmárnémeti református főgimnázium segélyezése céljából 6 éven át fizetendő évi 1000 Lei hozzájárulással belép az iskola fenntartói közzé.

21. sz. Tárgyaltatott az érdengelegi református egyház presbitériumának kérése közmunka megszüntetése és az egyházi földek haszonbérbe adása tárgyában.

Az érdengelegi református egyház presbitériuma kéri:

a) 1927. évi december hó 31-én tartott ülése 2. sz. határozatából kifolyólag egyházmegyei közgyűlésünket, hogy oldja fel az egyházközséget az 1926. esztendőben önként magára vállalt és az egyházmegyei közgyűlés által is (1926. 6. sz. a.) megerősített ama kötelezettség alól, hogy az egyházközség használatában lévő földeket hat éven át házilag munkáltassa úgy, hogy az aratás és kapálás kivételével — minden egyéb munkát az egyházközség hiveivel — egyházi közmunkaként végeztessen el;

b) 1927. évi december 31-én tartott ülés 3. számú határozatával az egyházmegye közgyűlésének hozzájárulását, hogy az egyház földjeit 6 évre haszonbérbe kiadhassa;

c) 1928. évi január hó 15-én tartott ülése 2. és 3-ik és 1928. évi február hó 5-én tartott ülés 2. számú jegyzőkönyvi határozata kapcsán bemutattja a haszonbérbeadott 9 drb. egyházi föld haszonbéri szerződését és kéri azok megerősítését.

Egyházmegyei közgyűlésünk az érdengelegi egyház presbitériumának fentemlített, — a törvényes határidő alatt fellebezéssel meg nem támadott — határozatait megerősíti és ezek szerint

a) az érdengelegi presbitériumnak egyházmegyei közgyűlésünk által is megerősített 34—1926 sz. határozatát feloldja, mert a becsatolt jegyzőkönyvből megállapítható, hogy az érdengelegi hivesek az önként magukra vállalt

munkát eddig is folytonos veszekedések között teljesítették ;

b) megengedi, hogy az egyházi földek 6 évre haszonbérbe kiadassanak ;

c) és minthogy a bérleti szerződés felsőbb egyházhatósági jóváhagyást nem igényel : a bérbeadást tudomásul veszi.

22. sz. Több tárgy nem lévén, határozatban
— elnökség megköszönve a tagok érdeklődését,
— a gyűlést bezárja.

K. m. f.

Hitelesítettett Erdődhegy, 1928. évi június hó
11-én.

Papp József,
e. m. lelk. főjegyző

Sz. Gáspár Pál

Gönczy Sándor,
e. m. lelk. aljegyző

Dr. Nagy Sándor
gondnok

Havas Gyula,
esperes

Birósági ügyek.

1. Bakó István nagykárolyi kántortanító panasza díjlevele 3. pontjának értelmezése tárgyában.

Egyházmegyei bíróság, mint közig. bíróság Bakó István kántortanító panaszaának helyt ad s kimondja, hogy a kántortanítói díjlevél 3. pontjában szereplő 12 kat. hold 809 négyszögöl föld haszonélvezete kizárólag kántori javadalomnak tekintendő s a tanítói összjavadalomba be nem számítható.

I n d o k o k :

Egyházmegyei bíróság az egyházhatóságilag megerősített díjlevélre hivatkozással, melynek harmadik pontjában — „Éneklői javadalom“ címen van felvéve a föld — ezt mint kizárólagos kántori javadalmat vette figyelembe, de ~~de tekintettel kellett lenni a bíróságnak~~ Bakó István kántortanító panaszosnak a tárgyalás folyamán tett azon kijelentésére is, hogy az egyházzal szemben nem kíván igényt támasztani soha azért, hogy díjlevele 3. pontja alatti javadalom tisztán kántori fizetésnek minősítettik.

2. Kató Árpád és Molnár Albert nagykárolyi lakosok egyházi adó elleni felebbezése.

Egyházmegyei bíróság, mint közig. bíróság Kató Árpád egyházi adóját 200, Molnár Albert egyházi adóját 150 leiben állapítja meg.

I n d o k o k :

Bíróság a felebbezésben felhozott indokok alapján ítelt.

A nagykerolyi ref. egyházmegye közigazgatási pénztári naplója az 1927-ik évről.

Sorszám	Okmány sz.	Hó és nap	Tárgy megnevezése	Bevétel		Kiadás	
				Lei	b	Lei	b
1			Pénztári maradv. az 1926-ik évről	7448	99	—	—
2	jan. 5		Egyházkerületi gyűlési napidíj 1926. dec. 14-ről Papp József képviselőnek			1200	—
3	jan. 6		„Református Szemle“ 1926-ra elő- fizetés és postadíjjal			420	—
4	jan. 6		Veres Imre lelkész nyugdíj ügybeni fellebbezésének elküldése egye- temes Konventhez			41	50
5	jan. 10		Kádárnak sokszorosítás			140	—
6	„		Gáspár Pál kerületi képviselőnek napidíj 1926. december 14-ről			500	—
7	jan. 15		„Református Szemle“ 1927-évre			404	—
8			Egyházmegyei közgyűlési engedély			37	50
9	jan. 20		Iktató és postakönyv 1927-re			540	—
10	„		Nagy Vilmostól bírósági díj 4 és 5-ik részlet	200	—	—	—
11	febr. 2		Tukacs László ügyében postadíj			22	50
12	febr. 10		Száz iv papír			135	—
13	febr. 28		M. Szabó Miklós részére fuvar- géresi kiszálláskor			300	—
14	ápr. 7		Nagy Vilmostól utolsó részlet	250	—	—	—
15	ápr. 19		Sokszorosítás Gönczy utján			70	—
16	máj. 9		Gyűléstartási engedély			55	—
17	máj. 15		Sokszorosítás Gönczy utján			20	—
18	máj. 19		Komáromynak egyházmegyei jegy- zőkönyv nyomtatásáért			2200	—
19	jun. 23		Írógép az esperesi hivatal részére			8840	—
20	jul. 4		Egyházkerületi gyűlési napidíj Papp József képviselőnek			1200	—
21	jul. 1		Író toll			180	—
22	jun. 2		Boros Jenő lelkésznek kamat szat- mári ref. tanítónőképző részére			1403	—
23			Egyházmegyei közigazgatási költ- ség 1927-ről	22010	—	—	—
24	jun. 2		Sürgöny püspöki hivatalhoz			23	50
25	jul. 7		Festék pecsétnyomóhoz			30	—
26	jul. 25		Papír áruk			326	—
Atvitel:				29908	99	17988	—

Sorszám

27

28

29

30

31

32

33

34

35

36

37

38

39

40

Okmány sz.	Hó és nap	Tárgy megnevezése	Bevétel		Kiadás	
			Lei	b	Lei	b
		Athozat :	92908	99	17988	—
		Sokszorosításért			106	—
		Néma Gusztáv koporsójára koszoru			500	—
		Postaköltség			131	—
	okt. 31	Komáromynak nyomtatvány áraban			1585	—
	dec. 9	Esperesi tiszteletdíj			400	—
	"	Esperesi postakihordónak			200	—
	dec. 14	Egyházkerületi közgyűlési napidíj				
		Papp József képv. 1927. dec. 14			1600	—
	dec. 11	Egyházkerületi közgyűlési napidíj				
		Gáspár Pál képv. 1927. dec. 14			590	—
	dec 19	Sziguranea kiküldött napidíja egy-				
	1928.	házmegyei közgyűlés alkalmából			55	—
	jan. 31	Nyomtatványokért Komáromynak			1275	—
		„Erdélyi Szemle“ előfizetés 1928.				
	jan. 30	évre			407	—
		Elszámolandó maradvány 1926-ról				
		gyámintézeti pénztárostól	431	59		
	1927.	Wertheim szekrény és iratok száll-				
	okt. 26	ítása	—	—	400	—
		Pénztárnok utiköltsége	—	—	50	—
	"		30340	58	25287	—
		Bevétel :	30340	58	—	—
		Kiadás :	25287	—	—	—
		Maradvány :	5053	58	—	—

Megvizsgálta Gencs, 1928. május hó 2.

Papp József

em. számv. elnök.

**A nagykarolyi ref. egyházmegye közig. pénztárának
költségvetése az 1928. évre.**

Sorszám	Tárgy megnevezése	Összeg		Összeg	
		Lei	b	Lei	b
I. Fedezet.					
1	1927. évi pénztári maradvány	5053	58		
2	1928. évi járulék az egyházaktól	22878	—		
	Összesen :	27931	58		
II. Szükséglet.					
1	Irodai szerek, esperesi iroda részére . .	3000	—		
2	" " főjegyzői iroda részére . .	500	—		
3	Esperesi körlevelek sokszorosításáért .				
4	Egyh. ker. képviselők nap és fuvardíja	4500	—		
5	Canonica visitationális nap és fuvardíj esperes, isk. látogatólelkész és tanítóknak	5100	—		
6	Egyházmegyei közgyűlési jegyzőkönyv- nek kinyomatása	9500	—		
7	Esperes tiszteletdíja	400	—		
8	Esperesi postakihordó	200	—		
9	Főjegyző és tanácsbírák t.-díja 200+256	456	—		
10	Előre nem látható kiadások	2000	—		
11	Számvevőszék tiszteletdíja	400	—		
	Összesen :	26056			
I. Fedezet: 27931 58					

I. Fedezet: 27931 58

II. Szükséglet: 26056 —

Mutatkozó maradvány: 1875 58

Kovács Lajos
pénztárnok.

Megvizsgálta Gencsen, 1928. április 15.

Papp József
e. m. számv. sz. elnök.

A nagykarolyi ref. egyházmegye lelkeszi özvegy és árva gyámintézetének pénztári naplója az 1927. évről.

Sorszám	Idő	Megnevezés	Bevétel		Kiadás	
			Lei	b	Lei	b
1	1927. jan. 1	1926 évi pénztári maradvány .	—	25	—	—
2	máj. 16	Özv. Vityi Bertalanné 1927. évi gyámdija	—	—	150	—
3	" 30	17 drb. Népbanki részvény 1926. évi osztaléka	1700	—	—	—
4	" 30	Népbankba tétetett	—	—	700	—
5	" 30	Özv. Ujlaki Gáborné 1927. évi gyámdija	—	—	150	—
6	" 30	Özv. Uray Józsefné 1927. évi gyámdija	—	—	150	—
7	jul. 4	Szabo Ilona (Szabó Menyhért árvája) 1926—27. évi gyámdija	—	—	150	—
8	" 17	Özv. Korány Jánosné 1927. évi gyámdija	—	—	150	—
9	o.t. 23	Özv. Kalmár Ferencné 1927. évi gyámdija	—	—	150	—
10	" 23	Rác Elek pénztárnok félévi tiszteletdíja 1927	—	—	50	—
11	dec. 30	Kovács Lajos új pénztárnok félévi tiszteletdíja 1927 . .	—	—	50	—
		Összesen :	1700	25	1700	—
		Maradvány :	—	25	—	—

Érőrtvényes, 1927. dec. 31

Kovács Lajos
gyámint. pénztáros.

A nagykarolyi ref. egyházmegye lelkeszi özvegy és árva gyámintézetének özvegyei és árvái az 1927. évben.

1. Özv. Vityi Bertalanné lakhelye : Bere
2. Özv. Uray Józsefné " Dabolcz
3. Özv. Kalmár Ferencné " Erszakácsi
4. Özv. Ujlaki Gáborné " Nagykároly
5. Özv. Korány Jánosné " Dobra
6. Néhai Szabó Menyhért árvája lakhelye : Dobra

**A nagykarolyi ref. egyházmegye lelkeszi
özvegy- és árvagyámintézetének költség-
vetése az 1928. évre.**

Sorszám	Tárgy megnevezése	Összeg	
		Lei	b
I. Szükséglet :			
1	5 özvegy 1 évi gyámdija	750	—
2	1 árva 1 évi gyámdija	75	—
3	Pénztárnok tiszteletdíja	100	—
	Összesen :	925	—
II. Fedezet :			
1	1927. évi pénztári maradvány	—	25
2	17 drb. népbanki részvény 1927. évi osztá- léka à 100 Lei	1700	—
	Összesen :	1700	25
	I. Fedezet :	1700	25
	II. Szükséglet :	925	—
	Mutatkozó maradvány :	775	25

Vagyoni állása 1927. dec. 31-én

Sorszám	A vagyon megnevezése	Összeg	
		Lei	b
I. Romániában levő tőke és értékpapírokban :			
1	Az Önsegélyző Népbankban 2242 számú betéti könyvön	11184	—
2	17 drb. népbanki részvény névértéke (à 400 lei)	6800	—
3	Hadikölcson kötvényekben	7750	—
	Összesen :	25734	—
II. Magyarországon levő tőke és értékpapírokban :		Kor.	f.
1	Kötelezvényen egyeseknél és egyházaknál	9400	75
2	16774 sz. m. kir. postatakarék számlán .	11904	—
3	Hadikölcsonkötvény névértéke (m. kir. postatakarékban)	3500	—
	Összesen :	24804	75

Kovács Lajos
gyámintézeti pénztáros.

**A nagykarolyi ref. egyházmegyei lelkesi özvegy- és
árvagyám intézet kölcsöntőkéinek részletes kimutatása
1927. december 31-én**

Sorszám	Adósok nevei	Kötvény kelte	Kölcsön összeg K — f	Kamatok esedékessé- gének ideje	Kamat- láb
1	Olesvai ref. egyház	1881. máj 1	14 —	1918 jan. 30	6%
2	Tukacs Lajos	1886. jun. 28	100 —	1918 jul. 10	"
3	Szobonya József	1903. febr. 20	112 —	1918 okt. 24	—
4	özv. Weisz Ignácné Jármi	1906. nov. 19	1000 —	1918 máj. 19	táblázott
5	Nagydobosi reformá- tus egyház	1907 nov. 25	5864 75	1917 nov. 25	—
6	Jármi-i ref. egyház	1913 máj 31	210 —	1919 máj 13	8%
7	Nagy Imre olesvai lelkész	1913 jul. 10	200 —	1919 jan. 10	"
8	Nagy Sándor olesvai tanító	1913 aug. 14	1500 —	1919 aug. 14	"
9	Horovicz József Jármi	1914 ápr. 25	400 —	1918 okt. 25	"
	összesen :		9400 75		

Az 1927-ik évi egyházgondnoki számadások s az 19

Sorszám	Egyház neve	Számadás 1927 ik évről							
		Bevétel		Kiadás		Marad vány		Egyház- fenntartási alap	
		Lei	b	Lei	b	Lei	b	Lei	b
1	Bere	53332	25	51206	25	2126	—	458	—
2	Börvely	151486	91	149867	15	1619	76	400	—
3	Csomaköz	15175	14	13143	50	2031	64	162	—
4	Dobra	99938	76	99117	12	821	64	432	—
5	Domahida	63298	25	59541	84	3756	41	—	—
6	Érdengeleg	81317	50	75223	50	6094	—	1000	—
7	Érendréd	142864	—	142834	—	30	—	1194	—
8	Erkörtvélyes	206465	31	198194	78	8270	53	493	—
9	Genes	257782	29	257743	31	38	98	1100	—
10	Géres	90076	27	78922	05	11154	22	15000	—
11	Iriny	122445	95	90865	89	31580	06	—	—
12	Kaplony	115314	21	102226	66	13087	55	32156	—
13	Királydaróc	89487	77	74183	75	15304	02	—	—
14	Kismajtény	112957	50	106160	48	6797	02	—	—
15	Krasznaszentmiklós	31608	60	21031	—	10577	60	4000	—
16	Nagykároly	345313	25	345313	25	—	—	2095	—
17	Szaniszló	91113	75	53040	—	38073	75	21700	—
Végösszeg :		2069977	71	1918614	53	151363	18	80190	—

az 1928-ik évi egyházi költségeloirányzatok végeredménye

M a g t á r			Költségeloirányzat az 1928-ik évre										
Termény		Pénz	Fedezet		Szük- séglet		Marad- vány		Tar- tozás		Tiszta vagyon állapot		
Köböl	Liter												
b	Hl.		Lei	b	Lei	b	Lei	b	Lei	b	Lei	b	
	Hl. 118	—	—	64923	75	64923	75	—	—	650	—	107769	—
	K. 100	12254	76	168619	81	165000	—	3619	81	66700	—	2097761	81
		—	—	30876	64	29141	50	1735	14	—	—	2783655	64
	Hl. 523	3423	75	128400	34	128057	71	342	63	14822	87	445521	47
	K. 42	—	—	165454	41	164960	—	494	41	10000	—	1138506	41
	Hl. 25	—	—	80100	—	80000	—	100	—	—	—	221000	—
		—	—	266330	—	266330	—	—	—	20000	—	1412987	—
		—	—	159068	03	125247	70	33820	33	—	—	2583182	53
	Hl. 61	1194	—	231509	—	231509	—	—	—	60000	—	1774289	—
	K. 40	—	—	156755	—	155976	50	778	50	71458	—	258906	08
		—	—	121758	—	121758	—	—	—	4000	—	827975	06
		—	—	94278	55	91704	—	2574	55	1477	—	675606	55
	K. 115	—	—	129804	02	125027	—	4777	02	5000	—	2310604	02
	K. 85	—	—	103097	02	97229	—	5868	02	—	—	854532	02
	K. 138	—	—	77052	60	72317	—	4735	60	—	—	729177	60
		—	—	351899	—	351899	—	—	—	19675	—	222999	—
	Hl. 1	5525	—	76140	—	64721	—	11419	—	3000	—	99862	50
		22397	51	2406066	17	2335801	16	70265	01	276782	87	18544335	69

**A
NAGYKÁROLYI REFORMÁTUS
EGYHÁZMEGYE**

**1928. évi november hó 15-ik napján
Nagykárolyban tartott**

RENDES KÖZGYÜLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

KIADTA :

GÖNCZY SÁNDOR

EGYHÁZMEGYEI LELKÉSZI FŐJEGYZŐ.

*Nyomatott Róth és Komáromy könyvnyomdájában
Carei — Nagykároly, 1929.*

Jegyzőkönyv.

Felvételei Nagykárolyban, 1928. évi nov.
hó 15-ik napján a nagykárolyi református
egyházmegye őszi rendes közgyűlésén
és bírósági ülésén.

Jelen voltak:

Elnökség: Havas Gyula esperes és dr. Nagy Sándor
egyházmegyei gondnok.

Jegyzők: Papp József lelkészi, dr. Bodoky Zoltán
világi főjegyző, Gönczy Sándor lelkészi
és Domahidy István világi aljegyző.

Tanácsbírák:

Lelkészi:

Takács Ferenc
Rácz Elek
M. Szabó Miklós
Papp József

Világi:

Kacsó Károly
Sz. Gáspár Pál

Egyházmegyei ügyész: Dr. Kölesey Ferenc.

Az egyházak részéről:

Lelkészek:

Bere: Tárczy Géza
Börvely: Havas Gyula
Csomaköz: —
Dobra: Szabó István
Domahida: Szabó Lajos
Érdengeleg: Borbély Sándor
Érendréd: Gargya Géza
Érkötvélyes: Kovács Lajos
Genes: Papp József

Világiak:

Berei Miklós
Tasi Sándor
Bereczki Lajos
Bay Miklós
—
Hegedüs Sándor
Nagy Mihály
—
—
—
Dancs Sándor
Csomay Gábor
Papucza Ferenc
Miskolczy S.
Bene András
Nyiri Béla
Botos Károly
—
—
Kováts Sándor
Bereczki Sándor

Tanítóképviselek: Bartha István, Ottmayer Gyula.

Közgyűlés előtt a gyűlés alkotó tagjai istentiszteleten vettek részt a nagykárolyi református templomban, ahol Szabó István dobrai lelkész tartott egyházi beszédet. Gal 5. r 13. v. és 6. r. 2. v. alapján.

23. sz. Dr. Nagy Sándor egyházmegyei gondnok, egyházmegyénk 1928. évi november hó 15. napjára Nagykárolyban összehívott közgyűlést a következő beszéddel nyitja meg:

Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlés!

Magyar református egyházunk jelen százada fontos eseményekkel telített.

Külső keretei elveszítve régi egyensúlyi helyzetüket, keresik a megnyugvás felé vezető utakat.

Ez a törekvés vitt el végre oda, hogy elérkeztünk a zsinat kapunyitásáig. Most már, az előkészítő bizottság határozata után, a formaságok következnek ahoz, hogy januárban megnyitassék s a megalakulás után meginduljon a munka. Gondunk lesz rá, hogy a törvény tervezetek le tétessenek az egyházmegyékhez s ott, valamint az egyházi publicistica terén megtörténhessenek, a hozzászólások s a nélkülözhetetlen kritikák gyakorolhatók legyenek.

De nem csak a külső keretek várják a helyzet szülte módosításokat. Érzi annak szükségességét belső strukturánk is.

Nem a hitelvek megváltoztatása, nem azok pótlása az, a mi — minden téren evolúció elé került századunkban — szükségletként lép fel. A világért sem. Azok a hitelvek a szentíráson nyugvó örök érvényűek. Nem azokra, hanem azok hirdetési módjára kíván az élet változtatásokat, hogy így közvetlenebbül, lebilincselőbben, megértőbben juttassuk el azokat hiveinkhez.

Mert annak a nagy kálvinista erénynek, annak a sokat hangoztatott kálvinista önértetnek, mely négy századon át fentartotta egyházunkat, sajnos, különösen kisebbségi sorsba jutásunk egy évtizede óta meg van a nagy árnyéka.

Ez a nagy árnyék a mi kálvinista bününk. A meglehetősen nagy elhajlás a közömbösség felé.

Szomoruan állapíthatjuk meg, hogy a kálvinista egyháztagság sok helyen — még falusi gyülekezeteinkben is — kimerül a jelszavakban. A lényeg nem csak feledésbe ment, de sokan már a fáradságot sem veszik maguknak arra, hogy megismerjék azt, a mi pedig magától történne, ha kézbe vennék és forgatnák a könyvek könyvét, a bibliát, a mi fundamentumunkat.

Igy aztán mit látunk?

Hogy csak egyet említsek, ma, a mikor a fokozott áldozatkészségben kellene nyilvánulni az egyház iránti oda adó szeretetnek: a fülek süketek, a nyelvek elnémultak, vagy pedig nagyon is hangosak, de csak a díjlevél viták és „nem bírjuk nem győzzük a papot, tanítót fizetni az iskolát fenntartani“ és hasonló kijelentésektől.

Ez a helyzet hívta szükségkép életre azt a nagymegmozdulást, mely a belmissió hatékony felkarolásában keresi a kivezető utat minden keresztyén hitfelekezethöz és így egyházunkban is.

Örömmel könyvelhetjük el e téren, a nem rég lezajlott nagyszalontai konferenciát, s azt követőleg a kerületünk ősz püspökének 40 éves lelkes jubileumma alkalmából tartott ünnepségek lélek emelő lefolyását. Bizonyára történni fog megemlékezés a jubileumról mai gyűlésünkön s egyházmegyénk maradandóan fog emléket állítani szeretett egyházfőnk hervadhatatlan érdemeinek.

De örömmel könyvelhetjük el, az itt Nagy-károlyban tegnap lezajlott egyházmegyei konferenciát is.

Lelkészeink hitszeretete folytán bizonyára gyakorta fog az még megisméltódni, hogy így közelebb férközhessünk hivatásunk lelkéhez s közvetlenül jutassuk el oda az itt tanultak alapján az égi tüzet, a krisztusi evangélium életet lehelő erejét.

Ez örömdetes események biztató kilátásait

fájdalmas körülményként érinti egyházmegyénk életében, — nagytiszteletű közgyűlés, — az a tudat, hogy egyik kimagasló egyéniségünk s hű munkatársunk, nagytiszt. Papp József főjegyzőnk itt hagy bennünket.

Az Ur utai kifürkészhetlenek Ő tudja miért: elhívta innen más munka mezőre. A tett erő, a munka készség s a szerető szív, a mi egyházmegyénkbe ment át Papp Józsefben az első Keresztsegen és nőt szikla szilárddá. Éppen azért büszkévé tesz minket az a tudat, hogy hitünk, fajunk, azon végvárának, a hová távozik körönkből, mi adhattuk őt és benne olyat, ki egész emberként állja meg a helyét.

Minden fájó érzésünk mellett is szeretettel bocsájtjuk utjára, hiszen lélekben, testvéri érzésben egyek maradunk úgy is mindörökké.

Nagytiszteletű közgyűlés!

Iskoláink elnyomása, visszaszorítása s általában egész hitéletünk tervszerű üldözése, sajnos még egyre tart. Ha a kormány változás rendszer változást is jelentene, talán kezdene viradni a kietlen éjszaka.

Nincs okunk, a multak után, illuziókba ringatni magunkat, de ha skepsissel várjuk is az eljövendőket, bár érne kellemes csalódás s a beigért kisebbségi jog elismerések ölténének testet a valóságban is.

Nincs, nem lehet tehát más egyébre támaszkodnunk, csak az önerőnkre!

Küzdenünk kell tovább lankadatlan hittel.

Magyar református egyházunk négy évszázados története úgy is a küzdések szakadatlan láncolata. Nem hiában az evangéliumi alaptól történt elhajlás volt életre hívója: történelme minden idejében szorosan összefort az árvaságra jutott fajiság védelmezésével.

Ime — minden viharok dacára — élünk ma is.

Ott állunk hitünk, fajiságunk védelmében a számtalan veszélyben s szemben az ostromló hajokkal.

Nagytiszteletü közgyűlés!

Ezelőtt 400 esztendővel csendült fel őseink ajakán örök szép énekünk:

Jer, lássuk az Ur keresztyét, melyet fel vet érettünk!

Enekeljük azt azóta is szent áhitattal.

Azok az ősök nem csak akkor emlékeztek az Ur keresztyére, amikor az éneket énekelték, hanem ott lebegett az mindenkor szemük előtt.

Annak fényében aztán csudákat láttak meg.

Meglátták, hogy egyházunkat, iskoláikat fenn kell tartani minden üldözés, betiltás, minden — akár testi megkínóztatás, gályarabság, vagyontól megfosztás, bebörtönöztetés dacára is.

Ezt mutatta nekik az Ur keresztyének ragyogó világossága. Nem zugolódtak, követék annak szívében égő intelmét s ime magyar ref. egyházunk túlélte az idők minden viharos járását s meggyőzte az élet minden keserves keresztyét.

Az a kálvinista bűn, az a közömbösség tehát, mely ma, kisebbségi sorsba jutásunk óta különösen felburjánzott, olyan élősd, melyet ki kell irtanunk, ha fenn akarunk maradni.

Es ma, midőn a fellendülés jeleit észlelhetjük, tegyünk fogadást arra, hogy küzdeni fogunk e bűn ellen. Az élet bármily nehéz keresztyével szembe, oda állítjuk védőpaizsul az Urnak keresztyét. Levetkezzük a közömbösség gyászos köntösét s emelt fővel megyünk előre azon az uton mely elvezet egyházunk, fajunk jobb jövődjéhez.

Szeretettel köszöntöm közgyűlésünk alkotó tagjait s mai ülésünket, ezektől áthatva, van szerencsém megnyitni!

Egyházmegyei közgyűlésünk a megnyitó beszédet — teljes egészében — jegyzőkönyvünkben közzétenni határozza.

24. sz. Az egyházközségek világi képviselői megbízó leveleiket lelkeszi főjegyzőnél leadván, igazoltattak

s a közgyűlés fenti tagokkal — megalakult.

25. sz. Olvastatott a következő esperesi jelentés :

Esperesi jelentés.

Elértük a világháborút követő béke decenniumát. Jubilál a győztesek serege. Ujong az elért dicső eredményen, mely visszaadta a világnak a várvavárt szabadságot, egyenlőséget, boldoggá tette az elnyomott népeket, itt az új paradicsom, melyben lakozik a béke s boldogság. A helyett, hogy sirna s verné a mellét. Siratná azt a töméntelen anyagi és szellemi értéket, mely elpusztult őrvjögő harcaiban, melyet még ma sem tud pótolni, évek hosszú sorának lelkiismeretes munkája hozhat javulást, eredményt e sivár reménytelen helyzetben. Egy hamis világban élünk, melyben szándékosan eltakarjuk az igazságot s áltatjuk magunkat, hogy megteremtettük az örök békét s nem akarjuk észrevenni, hogy koldussá tettük a világot, gyűlöletet, szeretetlenséget talán soha meg nem szűnő vizsályt hintettünk szét a világon. Tíz év telt el mióta tévesen békességet irunk s azzal áltatjuk magunkat, hogy rajta vagyunk a a konszolidáció útján, valójában pedig alig egy lépést ha tettünk e nagy czél felé s ma is a háborúság napjait éljük, melyben haladás, építés lehetetlen, annál inkább a züllés, hanyatlás minden téren. Ha egy más csillagzat lakója látná miként folynak dolgaink e földön, — bizony megsiratna bennünket. Még ma is legnagyobb ellensége az ember az embernek, boldogulásának útjába. ma is az ember rak legnagyobb gátat az embertársának.

Valóban kétségbe kellene esnünk, ha egyes felesillanó jelenségek reményt nem nyujtanának

a változásra, a helyzet javulására, mely egy jobb jövő képét csillogtatja elénk s nem enged elesügedni a legnehezebb helyzetek s viszonyok között sem. Az az ősi erő ez, mely támogatott, fenntartott bennünket ezer év vérzivatarra közt, az az isteni kegyelem, mely akkor is, midőn el-leneink özöne jubilál megrontatásunk tiz éves fordulóján, az isteni örök igazság hitében nyugodt lélekkel tekint a predestinációban kijelölt rendeltetésünk megvalósulása felé. Tiz esztendő küzdelme és szenvedése sok mindenre tanított meg bennünket. Megtanított türelemre, a szenvedések nyugodt elhordozására. Megtanított arra, hogy kitartással, ernyedetlen munkássággal a multnak sok hibáját, mulasztását helyre lehet hozni s a pusztulás széléről is vissza lehet térni a megmaradás örvényére.

Nagyon sok jel mutat arra, hogy ráléptünk a jó ösvényre, hogy tudatával birunk végre annak, hogy ha minden erőnket meg nem feszítjük ha önmegtagadással, áldozatkészséggel nem járulunk intézményeink fenntartásához, el kell pusztulnunk. A hatalom semmi mértékben sem járul erősbülésünkhöz, sőt közönyösen nézi vergődésünket s előbb-utóbb pusztulásunkat. Ezek a jelek azonban bár némi vigaszt nyujtanak, de egészében megnyugtatóknak nem nevezhetők. — Találunk néha oly kiváló példáira az áldozatkészségnek, mely a mult századok vallásosságától égő nagy adakozókra emlékeztet bennünket, míg ennek ellentéte, mintegy cáfolatául olykor néhány fillér elég, hogy a merő tagadás álláspontjára állítsa hittestvéreinket. Példával illusztrálva az állítást. Gencsen, Érendréden sajátjából készített az egyháznak harangot, több mint száz-ezer lei áldozattal a református hívó s több egyházban, mikor arról van szó, hogy 35.000 leire egészítse ki tanítóinak mondjuk 20.000 leit kitevő fizetését, komoly arcot ölt, újabb teher, soha meg nem birjuk keserves kifejezésekkel nagy lelki megnyugvással tagadja meg. Sajnos sokszor fo-

galma sincs arról, hogy ezáltal hazaárulást s vallása megtagadását követi el a mi jelen helyzetünkben. Tapasztalati tény, hogy a hatósági megfélemlítésnek is olykor üdvös hatása van. Iskolapélda Domahida, mely azon biztatás alatt, hogy iskolája bezáratik, rövid pár hónap alatt egy teljesen szabványos, minden követelménynek megfelelő közel 400 000 leibe kerülő iskolát épített. A valláserkölcsterén, mint mindenütt a háboru végén, a kommunizmus hatása alatt, igen sok kifogásolni valót lehetett találni. A kommunizmus mérge igen sok református keresztyén atyánkfia szívét járta át s ingatta meg benne atyái hűségét s tántorította meg benne az igaz kálvinizmust. Az utóbbi időben mind a tévelygések fogyóban vannak s a józan ész, igaz vallásos meggyőződés kezdi régi helyét elfoglalni a szívekben. Mindinkább bebizonyul, hogy az a könnyelműsködés a szent dolgokkal egyszerű kilengés volt, melynek ugyszólva magától meg kellett szünni. Maga a hívek serege intenzívebb módon foglalkozik a vallással, a hitélettel. A vasárnapi iskolák, biblia órák közelebb hozzák őket a valláshoz, a templomhoz. Egyenes utak ezek a vallásos dolgok elmélyítéséhez, az erkölcs nemesítéséhez, általában az intenzívebb vallásos élethez. Igaz még meglehetősen a kezdetén vagyunk ezen segéd munkáknak, de kicsiny kezdetből lesznek nagy dolgok. Minden évben több a száma a vasárnapi iskoláknak — Biblia órákra járó növendékek is már szép számmal vannak, a Belmisszió is megkezdte már ez évben működését. A vallásos életet élénkebbé teszik az egyes egyházakban rendezett vallásos estélyek, melyeken a tanulságos felolvasások, vallásos és műéneklések szívet-lelket megragadó gyönyörűséget kellenek s emelik az embert a magasságos Isten trónja felé. — Csak fel, fel a magasba, Istennél van a kegyelem, az áldás s az igaz békesség.

Nem lennék teljes ha meg nem emlékezném jelentésemben az iskoláról. Az egyház testéhez

tartozónak nevezi ezt törvénykönyvünk, míg máshol az egyház veteményes kertjének. Valóban egyik a másik nélkül el sem képzelhető. — Szomorú, hogy jelentésem olyan stereotyp, olyan egyformán hangzik mindenkor. Kitűnő iskolák, silány fizetések. Örökös ígéret a tanítói fizetések kipótlására, soha nem teljesített ígéretetek. Előtűnk áll egy kitűnő tanító gárda, amely igazán tisztességesen, minden kíváncsúnak megfelelően végzi a maga nehéz, terhes tanítói munkáját szemben vele az állam, a maga hatalmával, gazdagságával, aki elnézi ezt az idegölő egész embert igénybe vevő munkát, elnézi, hogy dolgozik éhen, lelkét-testét megerőltetve és eszébe nem jut, hogy akár kötelességből, akár humanizmusból, közönséges emberbaráti érzelemtől az éhezőnek enni adjon, a ruhátlanít felruházza, ennek a tanítói karnak jogos fizetését kiszolgáltassa, csak egy igaz reformátust ékesítő hit kell hozzá, hogy meg ne rendüljön az emberben a Gondviselésbe vetett hit.

A helyzet szignaturája ez. Az állam nem ad, bár tartozik, köteles volna. Az egyházak nem adnak, mert a mindenféle adókban elveszi tőlük az állam. Végeredményben éheznek a tanítók. Mivel a tanítók mindannyiúnknak szolgálnak kényszerítsük az államot, hogy a tanítókat fizetésekiegészítésben részesítse. Ha erre képtelenek vagyunk kövessünk el mindent, hogy megkapják tanítóink az egyházkerület által elrendelt minimumot 35155 lelt. Ezeket havi esetleg évnegyedes összegekben, minden esetre olyan időben és összegben, amely által veszteséget ne legyenek kénytelenek szenvedni.

Kimutatás a tanítókról és iskolákról — rovatos iv — Változás a lelkészi karban. Ujlaky Miklós géresi lelkésztársunkat f. év július havában élte delén szólította magához az Úr. Csendes, hűséges szolgája volt az ő Urának, pályatársai jó emléke kísérté sirjába.

Kimutatás az iskolákról

Sorszám	Egyház neve	Tanító neve	Hány osztályu az iskola
1	Bere	Kupán Róza Etelka	I—VI
2	Börvely	Bartha István	II—V
	"	Czirják Ferenc	III—IV
	"	Kulesár Ilona	I
3	Csomaköz	Allami isk. van	
4	Dobra	Fórisné Thamásy E.	IV—VII
	"	Szabó Ilona	I—III
5	Domahida	Koroknay Ilona	I—VII
6	Érdengeleg	Allami isk. van	
7	Érendréd	Szaleczky Miklós	V—VII
	"	Szabó Margit	I—IV
8	Érkörtlvényes	Molnár József	II, IV, VI, VII
	"	Radványi Mihály	I—III—V
9	Genes	Dancs Sándor	III—VII
	"	Vadnay Margit	I—II
10	Géres	Acs István	IV—VII
	"	Cseh Olga	I—III
11	Iriný	Bene András	IV—VII
	"	Benéné Kiss Amália	I—III
12	Kaplony	Lovászné Benkő Bianka	I—VII
13	Királydaróc	Allami isk. van	
14	Kismajtény	Ottmayer Gyula	I—VII
15	Kr. szentmiklós	Allami isk. van	
16	Nagykároly	Bakó István	V—VI
	"	Tyukody Ilona	II—III
	"	Vadnay Irma	I—IV
17	Szaniszló	Juhász Ferenc	I—VII

az 1928 évről.

Növendé- kek száma	Tanítás eredménye	Az iskola épülete felszerelése milyen			
		épületben	tanszerekben	egészségileg	
47	jeles	megfelelő	teljes	megfelelő	
52	kitűnő	"	"	megfelelő	
46	jeles	"	"	"	
50	kitűnő	"	"	"	
64	"	kitűnő	"	"	
73	"	"	"	"	
42	jó	megfelelő	"	"	
29	kitűnő	"	részben hiányos	"	
42	"	"	"	"	
51	kitűnő	"	teljes	"	
52	jeles	"	"	"	
35	kitűnő	kitűnő	teljes	"	
44	"	"	"	"	
33	"	megfelelő	"	"	
47	"	jó	"	"	
40	elégséges	"	megfelelő	"	
19	jeles	"	"	"	
27	"	"	teljes	"	
63	kitűnő	"	"	"	
38	kitűnő	jó	teljes	mintaszerű	
61	"	"	"	"	
58	jeles	"	"	"	
52	kitűnő	"	"	"	

Veres Imre irinyi lelkész hivatkozva magas életkorára önkéntesen vonult nyugalomba 49 évi pályafutás után. Lelkésztestársai lakásán keressék fel az öreg pályatársat s vettek érzékeny bucsut a távozótól, legidősebb szeretett lelkésztestársuktól.

Változás a tanítói karban. Eltávozott egyházmegyénkből: Dobráról Főrizs Mihály kántortanító és neje Tamássy Erzsébet tanítónő. Domahidáról Koroknay Ilonka tanítónő. Szaniszlórol: Juhász Ferencz kántortanító. Hozzánk jöttek, Dobrára: Győrfy Endre kántortanító. Szabó Julianna tanítónő, Domahidára: Nagy Mihály kántortanító.

Megemlékezem az érendrédi egyház harangavatási örömnünepéről, melyet Főtiszteletű és Méltóságos püspök ur is megtisztelt jelenlétével, titkára Nagytiszteletű Szemethy Géza urral együtt ez a harang is a nagyobb mérvű áldozatkésztségek emléke, amennyiben legnagyobb részt adományokból készült. Isten áldása szálljon a jókedvű adakozóra.

Nem mindennapi esemény volt a domahidai református egyház iskola építése. Domahidán évek óta bérlakásokban vonta meg magát az iskola. Végre innen is kiszorult s hajléktalanná vált a tudomány. A végső szükségben, a tizenkettedik órában, egy igazi kálvinista lélekre valló határozattal meglett oldva a kérdés. Ha nincs, építeni kell és a múlt nyáron pár hó alatt felépítette s megnyitotta iskoláját, lélekemelő ünnepség kíséretében.

Sulyok István püspökünk 40 éves lelkészi szolgálatának jubileumán képviseltem gondnok társammal az egyházmegyét.

Végül megemlítem a tordai nagyhétre s a szalontai konferenciára tett kirándulásaimat. Már évek óta szokásban van erdélyi lelkész testvéreink között, hogy minden évben, leginkább szept. havában összeülnek valamelyik erdélyi városban, ezuttal Tordán, vallásos színezetű találkozóra ugynevezett nagyhétre s ez áldott időszakot betöltik

vallásos felolvasásokkal, igehirdetéssel biblia magyarázattal s más tudományos dolgok feletti eszmecséseréssel. Az erdélyi egyházkerület papi és tanári karának disze volt jelen. A teljesítmény a mit adtak a legjobb a legszebb volt a mit adhattak. Erdély színe javát lehetett együtt látni mind a két nemből. Valóban megteltünk szentlélekkel s egymásiránti szeretettel s a tordai hasadékba tett kirándulással végződött nagyhét után az egymásiránti szeretetben megerősödve kedves felejtethetlen emlékeket hoztunk el magunkkal. Nem mondhatom, hogy egyenesen haza, mert hogy adósok ne maradjunk a magunkéinek sem Tordáról egyenesen a királyhágói melléki egyházkerület által rendezett nagyszalontai konferenciára mentem, a hol Főtiszteletű és Méltóságos püspök ur és ker. főgondnok ur vezérlete alatt sok lelki jókban volt részem. Jól esett látnom, hogy az erdélyi példán okulva követjük a testvéreket az önképzés, lelkiépülés nagy munkájában s lélekkel dolgozunk az Isten országa építése s terjesztésén.

Kiváló tisztelettel vagyok
Börvely, 1928. nov. 11.

Havas Gyula
esperes.

Közgyűlés

a) az esperesi jelentést tudomásul veszi s örömmel állapítja meg a tanítói kar kiváló működését, ennek folytán ismételten felhívja az iskolafentartó egyházainkat, hogy a tanítóknak mindenütt adja meg az egyház legalább is az egyházkerület által megállapított minimális fizetést.

b) Sulyok István Főtiszteletű Püspök Urat negyvenéves nagyváradi lelkészi működése alkalmával mély tisztelettel üdvözli s

reá és munkájára Isten minden áldását és gazdag kegyelmét kéri.

26. sz. Olvastatott a következő számvevőszéki jelentés.

I.

Számvevőszéki jelentés.

A kismajtényi egyház egyházigazgatója, magtár-igazgatója számadásait 1927-évről és az 1928-ik évi költségelőirányzatot megvizsgáltuk, mindegyiket megerősítésre ajánljuk.

A berei egyház presbitériuma által beterjesztett új, illetve pótköltségvetést 1928. évre szintén megvizsgáltuk, ezt is megerősítésre ajánljuk.

II.

Kovács Lajos egyházmegyei gyámintézeti és közigazgatási pénztáros 1927. évi számadásait és költségelőirányzatait 1928-ik évre átvizsgálván, minden tételében helyesen vezetettnek találtuk, s buzgó fáradozása kiemelésével a számadás kötelezettségei alól felmentésre, számadását s költségelőirányzatait megerősítésre ajánljuk.

A számadások főbb tételei:

I. Gyámpénztár:

Bevétel: 1700 Lei 25 bani

Kiadás: 1700 Lei

Maradvány: — 25 bani

Vagyoni állás 1927. évi december hó 31-én.
Romániában lévő tőke és értékpapirokban: 25734 Lei. Magyarországon lévő tőke és értékpapirokban: 24804 kor. 75 fil. Van az intézetnek 6 gyámoltja.
Költségelőirányzat 1928. évre.

Fedezet: 1700 Lei 25 bani
Szükséglet: 925 Lei — —
Mutatkozó maradvány: 775 Lei 25 bani

II. Közigazgatási pénztár.

Bevétel: 30340 Lei 58 bani
Kiadás: 25287 Lei —
Maradvány: 5053 Lei 58 bani

Költségelőirányzat:

Fedezet: 27931 Lei 58 bani
Szükséglet: 26056 Lei
Maradvány: 1875 Lei 58 bani

Midőn úgy az egyházgondnoki számadások és költségelőirányzatok, valamint Kovács Lajos gyámintézeti és közigazgatási pénztáros számadásait és költségelőirányzatait egyházmegyei közgyűlésünk jegyzőkönyvében kinyomatni javasoljuk, kiváló tiszteletünk nyilvánításával maradtunk:

Nagykároly, 1928. november hó 15-én

Papp József
számv. széki elnök.

Kacsó Károly
számv. széki tag.

Gönczy Sándor
e. m. sz. t. sz.

Közgyűlés a számvevőszék jelentését tudomásul veszi és az abban foglalt javaslatokat határozatokká emeli.

27. sz. Esperes felhívja egyházmegyei közgyűlést közalapi bizottság választására.

Közgyűlésünk a közalapi bizottságba Esperes elnöklete alatt kiküldi Szabó István dobrai és Borbély Sándor érdengelegi lelkeseket.

28. sz. Györffy Endre dobrai kántortanító és Szabó Juliánna tanítónő a hivatali esküt letevén elnök reájuk és munkájukra Isten gazdag áldását kéri.

29. sz. Tárgyaltatott Gönczy Sándor nagy-károlyi lelkész kérése liturgiális módcsítás iránt.

Gönczy Sándor nagykárolyi lelkész a hétköznap reggeli istentisztelet azon liturgiális módosítását kéri, hogy Nagykárolyban engedtessek meg a hétfőn reggeli előima után a tizparancsolatnak II. Mózes 20. r. 1—17. versei alapján, — s szombat reggel ugyancsak az előima után a Heidelbergi Káté XXIII. kérdésére való felelet szerint az apostoli hitformának a felolvasása.

Egyházmegyei közgyűlésünk kérelmét a zsinati tárgyak közé kéri felvételni.

30. sz. Olvastatott Gönczy Sándor nagy-károlyi lelkész kérvénye hasznosberuházási jogának elismerése és nyilvántartásba vétele tárgyában. Gönczy Sándor nagykárolyi lelkész a paróchiális kertben és udvaron 48 drb. gyümölcsfa, 11 drb. diófa, 32 bokor ribizli, 12 drb. fenyő, 10 drb. diszfa, 120 drb. vegyes bokor ültetésével hasznosberuházást eszközölt s ennek alapján hasznosberuházási jogát az egyháztanács is elismerte folyó évi október hó 27-én tartott ülés 70. számú határozatával; most kéri egyházmegyei közgyűlésünket, hogy hasznos beruházási jogát ismerje el és vegye nyilvántartásba.

Egyházmegyei közgyűlésünk Gönczy Sándor hasznosberuházási jogát az állásváltozáskor található értékben elismeri és nyilvántartásba veszi.

31. sz. Tárgyaltatott Királydarócson létesítendő „Ref. Szegény Otthon“ ügye. Királydaróczy ref. lelkész jelenti, hogy Amerikában élő hittest-

vérünk: Balogh István 20 dollárt adományozott a királydaróczi egyháznak egy létesítendő „Szegény Otthon” céljára, melyben Királydaróczi elhagyott ref. szegényei menedéket találjanak. Adományát -- melyet ígérete szerint — növelni fogja, alapítványként kívánja gyümölesöztetni mindaddig, míg az egyháznak olyan összeg nem áll rendelkezésére, amelyből a tervbevett otthon előállítható lesz. Az egyház presbitériuma az alapítványt elfogadta folyó évi október hó 7 én tartott 2. sz. határozata szerint, az alapítólevelet 3 példányban kiállította és megerősítés végett közgyűlésünk elé terjeszti.

Egyházmegyei közgyűlésünk örömmel értesül Amerikában élő Balogh István hittestvérünk adományáról, mellyel megveti alapját a királydaróczi Ref. Szegény Otthonnak, az adományozónak hálás köszönetet mond nemes szívre valló adományáért; az alapítóleveleket tudomásvétel végett az Egyházkerületi Közgyűlésnek bemutatja.

32. sz. Tárgyaltatott a királydaróczi kántor-ügy.

Királydaróczi ref. lelkész jelenti, hogy a meghirdetett kántortanítói állásra senki sem pályázott, ennek következtében az egyház presbitériuma a kántori teendők végzésével továbbra is Kalmár László ideiglenes kántort bízta meg.

Egyházmegyei közgyűlésünk a jelentést tudomásul veszi.

33. sz. A domahidai presbitérium 1928. október hó 8-án tartott presbitéri gyűlésének 3. sz. határozatával új iskolájának építési költségeinek fedezésére mintegy 200.000 leies kölcsön felvételéhez egyházmegyei közgyűlésünk hozzájárul.

lását kéri. Biztosítékul kijelölve a lelkesi és tanítói javadalmat nem képező egyházi földeket.

Egyházmegyei közgyűlésünk a domahidi egyháznak 200.000 leies kölcsön telekkönyvi bekebelezés mellett való felvételéhez hozzájárul s az 1928. október hó 2-án 3. sz. alatt hozott határozatát megerősítés végett a főtisztelű Egyházkerületi közgyűlésre partolólág felterjeszti. Egyben utasítja a domahidai presbitériumot, hogy annak a földbirtoknak mely. re a kölcsönt bekebeleztetni kívánja, a telekkönyvi betéti, valamint hr. sz.-ot a terület feltüntetésével potlólág terjessze be a nt. Esperesi hivatalhoz.

Elismerését fejezve ki a domahidai egyháznak, hogy a mai nehéz viszonyok mellett nem felledkezett meg kötelességéről sáldozatkészségével megmutatta, hogy van református hite, melyből jó cselekedet fakad.

34. sz. Tárgyaltatott a kaplonyi református egyház segélyiránti kérvénye.

Az alig 300 lelket számláló és hitfelekezeti iskolát fenntartó kaplonyi egyház szegénységére hivatkozva a reá nehezedő súlyos terhek könnyítése végett évi rendes, vagy legalább egyszersmindenkori segély címén 12.000 leit kér a Főtisztelű Egyházkerulettől.

Egyházmegyei közgyűlésünk a kaplonyi egyház kérését partolólág terjeszti az Egyházkerületi közgyűlés elé.

35. sz. Juhász Ferenc szaniszlói kántortanító 3 és fél hold föld őszi buzavetéséből a reá eső rész megállapítását kéri.

Egyházmegyei közgyűlésünk nevezett tanító kérelmét megállapítás végett a presbitériumhoz leteszi.

36. sz. Olvastatott Főrizs Mihályné Tamásy Erzsébet volt dobrai tanítónő kérelme, melyben három évi korpótlékaként 3600 Lei, 140 kg. buza kántori fizetés és 2178 Lei helyettesítési díj megállapítását kéri.

Egyházmegyei közgyűlésünk kérelmet igazoló jelentés végett a dobrai presbitériumhoz leteszi.

37. sz. Tárgyaltatott a berei ref. egyház presbitériumának 1928. évi szept. hó 9-én tartott gyűlésének 2. sz. határozata, melyben az ujonnan megállapított lelkészi díjlevél jóváhagyását kéri.

Egyházmegyei közgyűlésünk a berei presbitérium kérelmét a lelkészi díjlevél módosítására vonatkozólag elutasítja s az idevonatkozó presbitéri határozatot semmisnek mondja ki, mert kétségtelenül megállapítható, hogy a 32 Hl. rozsnak az értéke nem egyenlő a 6 köblös föld haszonértékével, tehát a módosított díjlevél a lelkészi díjlevél megcsonkítását vonná maga után, már pedig az E. T. I. t. c. 115. §-a a díjlevelek megcsonkítását, alább szállítását határozottan megtiltja.

De meg a betérjesztett 1903. évi febr. hó 8-án tartott gyűlés

jegyzőkönyvének 10. sz. határozatából az állapítható meg, hogy a kérdéses 6 köblös föld már előzőleg is a lelkész használatában volt, ha díjlevelen kívül is.

Utasítja a berei presbitériumot, hogy a Vityi Bertalan idejében a lelkészi díjlevélben megállapított rozs mennyiség érintetlenül hagyásával — melyből már a 6 hold föld értéke levonatot — adja a díjlevélileg megajánlott 6 köblös földet s 6 köblös föld, mely még Vityi Bertalan idejében vásároltatott telekkönyvileg kebeleztessek be az egyház nevére.

38. sz. Tárgyaltatott a berei ref. egyház 1928. szeptember hó 9-én tartott presbiteri gyűlésének 3. sz. határozata, melyben egyházi épületeinek renoválása céljából 24000 Lei rendkívüli egyháziadó kivetésének s ujonnan kiállított költségvetésének jóváhagyását ill. megerősítését kéri.

Egyházmegyei közgyűlésünk a berei presbitérium 24.000 Leies rendkívüli adó kivetése iránti kérelmét jóváhagyja s a vonatkozó presbiteri határozatot megerősíti.

39. sz. Tárgyaltatott a dobrai tanítói díjlevél. A dobrai egyház presbitériuma a kántortanítói és tanítónői állás díjlevelét megerősítés végett beterjeszti.

Egyházmegyei közgyűlésünk a dobrai tanítói díjleveleket presbitériumhoz visszateszi s utasítja a dobrai presbitériumot, hogy a díjleveleket törvényszerű presbiteri határozattal, névszerinti szavazással tárgyalassa le s a díjlevele-

ket ujonnan helyesen kiállítva a régi díjlevelekkel együtt terjessze fel közgyűlés elé.

40. sz Tárgyaltatott a géresi egyház vagyonrendszer szerinti új adókulcsa.

A géresi egyház presbitériuma folyó évi július 22-én tartott ülése 9. számú határozatával új adókulcsot, vagyis mint a jkv. kifejezi, vagyonrendszer szerinti adókulcsot állapít meg. Augusztus 5-én tartott ülésen ezen adókulcs alapján a folyó évi egyházi adót ki is veti. Majd az aug. 19-én tartott ülés jkv-ének 3. sz. határozata szerint, az új adókulcs tárgyában hozott július 22-ik határozatot, minthogy az ellen 54 egyháztag felebbezést adott be, a presbitérium megváltoztatta, illetve hatályon kívül helyezte és a régi adókulcs mellett mellett foglalt állást. Végül felügyelő-lelkész 30 egyháztag kérésére aug. 28-án közgyűlést tart s a közgyűlés szótöbbséggel az új adókulcs bevezetését határozza el.

Ezen közgyűlési határozatot Makay János és Jakab György és még 70 egyháztag megfelebbezték azon a címen, hogy az törvénytelen, mert egyházközségi közgyűlés nincs s kéri az egyházmegyei közgyűlést, hogy az említett határozatot semmisítse meg és a géresi egyház presbitériumát utasítsa, hogy a f. évi egyházi adót a régi adókulcs szerint vesse ki. Mellékelnek egy adókulcs tervezetet is s annak tárgyalására is utasítani kéri a presbitériumot.

Egyházmegyei közgyűlésünk a géresi egyház presbitériumának július hó 22-én tartott ülése 9 sz. határozatát feloldja, mert a törvényben megkívánt felsőbb egyházi hatóság által megerősítve nem lett. Ennek következtében érvénytelen az augusztus 5-én tartott ülés 2 sz. határozata alapján történt egyházi adókivetés is

annyival inkább, mert a presbitérium augusztus 19-én tartott ülésén 3 sz. határozatával maga is megsemmisíti az új adókules tárgyában hozott minden eddigi határozatát.

Makay János és társai fellebbezésének helyt ad és az augusztus 28-án tartott közgyűlés határozatát megsemmisíti, minthogy egyházközségi közgyűlés nincs és a géresi egyházban továbbra is vagy legalább is folyó évre a régi adókulesot hagyja meg, annyival is inkább, mert a betérjesztett iratokból az új adókulesot megállapítani nem lehetett.

41. sz. Tárgyaltatott a kaplonyi egyháztagok adófelebbezése. A kaplonyi ref. egyházközség presbitériuma 70-1928 sz. határozatában 23 egyháztag egyházi adóját 3 vécáról 3¹/₂ vécára emelte fel azzal az indokolással, hogy az agrárreform által 5 köblös földnél illetők a jelenben nagyobb földterülettel rendelkeznek. Az ügyben szereplő egyháztagok a határozatot megfelebbezik azon indokolással, hogy a lelkészi díjlevél, amely az adókulesot megszabja nem köblösről, hanem holdakról beszél, k. holdban számítva pedig egyenkint 4 holdnál nagyobb terület felett itt szereplő egyháztagok nem szerepelnek, a felebbezés kapcsán azon kívül, azon kérelemmel fordulnak az egyházmegyei közgyűlés elé, hogy a 15 holdnál nagyobb birtokosok egyházi adója aránylagosan legyen felemelve.

Egyházmegyei közgyűlésünk utasítja a kaplonyi presbitériumot, hogy állapítsa meg a lelkészi díjlevélben felvett lelkészi föld java-dalom 1200 □ el, vagy 1600 □ el számíttatik-e és igazoló nyilatko-

tát terjessze fel egyházmegyei közgyűlésünk elé.

42 sz. Papp József gencsi lelkész hasznos beruházási igényét elismerni, nyilvántartásba vétetni kéri.

Egyházmegyei közgyűlésünk Papp József gencsi lelkész kérelmének helyt ad s egy méhesre, 36 drb. gyümölcsfára, 50 szekér trágyára s 35 kg. lóhere magra a hasznos beruházási jogot elismeri s nyilvántartásba veszi az utódláskor található értékben.

43. sz. Olvastatott a géresi ref. egyház kérvénye, melyszerint az agrárreform útján kapott 32 kat. hold földnek egyház használatába való átengedését kéri.

Egyházmegyei közgyűlésünk a géresi egyház presbitériumának kérése felett napirendre tér annak a határozott kijelentésével, hogy az agrárreform útján a lelkészi javadalom kiegészítésére adott földdel, annak a jövedelmével kizárólag a lelkész rendelkezik.

44 sz. Gencsi egyház elnöksége jelenti, hogy a f. évben felvett 40.000 Leies kölcsönét f. év. október hó 31-én letörlesztette s beterjeszti a hitelező által visszaadott kötelezvényt.

Örvendetes tudomásul szolgál.

45. sz. Olvastatott Tárczy Géza csomaközi felügyelő lelkész kérvénye, melyben a mezőpetrii kis templom kijavítása ügyében intézkedést kér.

Egyházmegyei közgyűlésünk a mezőpetrii kis templom reno-

válására a múlt esztendőben az Egyházkerületi Közgyűléstől segílyt kért.

Az Egyházkerület 1927. évi december hó 13 és 14-ik napján tartott közgyűlés 161 sz. határozatában 12000 Lei segílyt állapított meg Csomaköz számára, holott a segíly a Csomaköz anya-egyházhoz tartozó Mezőpetriben lévő kistemplom részére kéretett.

Egyházmegyei közgyűlésezen tévedés rektifikálása végett felir az Egyházkerületre és a megállapított segílyt a jelzett célra kéri kiutalni. Felügyelő lelkészt elkötelezi, hogy a segíly kiutalása után a templom renoválása végett készíttessen költségvetést, azt jóváhagyás végett mutassa be a főhatóságnak, tavasszal a munkálatot feltétlenül kezdjék meg s ha a kerületi segílyből a javítási munkálatot teljes egészében nem lehetne elvégezni, a hiányzó összeg előteremtése végett éljen újabb előterjesztéssel.

46. sz. Olvastatott Papp József genesi lelkész egyházmegyei lelkészi főjegyző egyházmegyei tisztségeiről való lemondása.

Egyházmegyei közgyűlésünk Papp József genesi lelkész lemondását sajnálattal veszi tudomásul, mert fáj elveszíteni egyházmegyénk egyik legkiválóbb lelkipásztorát s egyházmegyénk főjegyzőjét.

Viszont más oldalról örömmel üdvözljük őt új állomás helyén

a máramarosszigeti ref. egyház élén, ott a református magyarság végvárán s mindannyiunknak osztatlan szeretete kíséri s Isten áldását kérjük reá s munkájára.

Egyházmegyénk kebelében eltöltött idő alatt teljesített hűséges sáfarkodását s egyházmegyénk kiépítésében s vezetésében szerzett elévülhetetlen érdemeit jegyzőkönyvünkben hálás szeretettel örökitjük meg.

47. SZ. Tárgysorozat kimerítettén elnökség megköszöni a tagok érdeklődését a gyűlést bezárja.

K. m. f.

Hitelesítettett Nagykárolyban, 1928 dec. 3-án.

Havas Gyula
esperes.

Gönczy Sándor
egyh. m. lel. aljegyző.

Kacsó Károly
egyh. m. t. bíró.

Szeniczai Gáspár Pál
egyh. m. t. bíró.

Birósági ügyek.

1 Szabó János krasznaszentmiklósi presbiter panasza a presbitérium ellen és a krasznaszentmiklósi presbitérium panasza Szabó János ellen.

I t é l e t :

Egyházmegyei bíróság, mint fegyelmi bíróság Szabó János krasznaszentmiklósi lakost presbiteri tisztségétől megfosztja s a felmerült költségekben elmarasztalja, lelkészt, gondnokot és a presbitérium tagjait az ellenök emelt vád és következményei alól felmenti.

Indokok: A vizsgálat és tárgyalás folyamán kétségtelenül beigazolást nyert az, hogy Szabó János az E. T. V. t. cz. 34. §-ának 2, 3. pontjaiba ütköző fegyelmi vétséget követett el s viselkedése által a presbiteri tisztség viselésére méltatlannak bizonyult. Viszont a presbitériumból való kizárásával, ha forma szerint nem is, de helyesen járt el.

2. Balogh Ferenc domahidai presbiter fegyelmi ügye.

I t é l e t :

Egyházmegyei bíróság, mint fegyelmi bíróság Balogh Ferenc presbitert az E. T. V. t. c. 34 §-ának 3. pontjába ütköző fegyelmi vétség miatt feddésre ítélte.

Indokok: Balogh Ferenc presbiter a fent hivatolt t. c. 3. pont-

jába ütköző fegyelmi vétség tény álladékát teljesen kimerítette.

Enyhítő körülménynek vette bíróság Balogh Ferenc beismerését s azt, hogy a tárgyaláson bíróságtól bocsánatot kért.

3. Ács István géresi kántortanító panasza a géresi presbitérium díjlevél értékelési határozata ellen.

I t é l e t :

Egyházmegyei bíróság mint közigazgatási bíróság a kántortanítói díjlevélben foglalt összes járandóságoknak föld, termény készpénz össz értékét 35,190 leiben állapítja meg, mely az egyházkerület által meghatározott minimális kántortanítói fizetésnek megfelel. Az agrár földek után megígért haszonbér fizetés kötelezettsége alól felmenti

Indokok: A díjlevél értékelését bíróság a helyi körülmények figyelembe vételével eszközölte. A haszonbérfizetés kötelezettsége alóli felmentés az ítélet rendelkező részének természetes következménye.

4. Berényi Sándor volt berei tanító panasza a berei presbitérium ellen fizetés kiszolgáltatása tárgyában.

V é g z é s :

Egyházmegyei bíróság, mint közigazgatási bíróság fenti ügyben vizsgálatot rendel el.

TARTALOMJEGYZÉK.

(1928 május hó 3.)

I.

SZ.	OLDAL
1. Gyűlés megnyitása	4
2. Megalakulás	8
3. Lovász Béla távolmaradása	8
4. Esperesi jelentés	9
5. Világi főjegyző, tanácsbíró, tan. képviselő választása	13
6. Számvevőszék jelentése	14
7. Belmissiói jelentés	16
8. Bőrvélyi ujadókules megerősítése	20
9. Bőrvélyi temetői föld eladás	20
10. Nagykárolyi temető föld eladás	21
11. Nagykárolyi folyószámla	23
12. Bartha István hasznos beruházása	23
13. Gencs ideiglenes kölcsöne	23
14. Királydaróczi Szegény Otthon	24
15. Királydaróczi kántortanítói díjlevel	25
16. Domahidai reverzális ügy	26
17. Domahidai iskola építés és legelőjog eladás	27
18. Szabó Lajos hasznos beruházása	28
19. Nagyvárad dr. Gyenge fűte, «Szabad Egyház»	28
20. Szatmárnémeti főgimnázium segélyezése	28
21. Érdengelegi közmunka megszüntetése	29
22. Gyűlés berekesztése	30

BIRÓSÁGI ÜGYEK:

1. Bakó István díjlevel ügye	31
2. Kató Arpád, Molnár Albert egyházi adófelelőssége	31

II.

(1928. november hó 15.)

23. Gyűlés megnyitása	44
24. Megalakulás	48
25. Esperesi jelentés Papp József	48
26. Számvevőszéki jelentés Papp József	56
27. Közalapi bizottság választása. Esperes	57
28. Győrffy Endre, Szabó Juliánna dobrai tanítók esküté- tele Papp József	58

9. Gönczy Sándor lelkész köznapi liturgia módosításához engedélyt kér. Papp József	58
30. Gönczy Sándor hasznos beruházása Papp József	58
31. Királydaróczi «Szegény Otthon» Papp József	58
32. Királydaróczi kántor ügy Papp József	59
33. Domahidai iskola építési kölcsön Gönczy Sándor	59
34. Kaplonyi egyház kerületi segélye Papp József	60
35. Juhász Ferencz kántortanító fizetés megállapítását kéri M. Szabó Miklós	61
36. Főrizsné Thamássy Erzsébet tanítónő fizetés megállapítása M. Szabó Miklós	61
37. Berei lelkészi díjlevél Gönczy Sándor	61
38. Berei egyház pótdó kivetése Gönczy Sándor	62
39. Dobrai tanítói díjlevél Papp József	62
40. Géresi adókules változtatás Dr. Bodoky Zoltán	63
41. Kaplonyi adófelebbezés Domahidy István	64
42. Papp József gencsi lelkész hasznos beruházása Gönczy Sándor	65
43. Géresi agrár földügy Papp József	65
44. Gencsi egyház adósság törlesztése Gönczy Sándor	65
45. Mezőpetrii templom renoválás Papp József	65
46. Papp József e. m. főjegyző lemondása Gönczy Sándor	66
47. Gyűlés bezárása	67

BIRÓSÁGI ÜGYEK :

1. Szabó János presbiter fegyelmeje	68
2. Balogh Ferenc presbiter fegyelmeje	68
3. Ács István tanító díjlevél értékelése	69
4. Berényi Sándor tanító fizetés ügye	69

